

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE ■ P.O. BOX 03206 ■ CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVIII Balandis – April 21, 1983 Nr.16

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PADĖTIS V. RYTUOSE

Husseinui atmetus Reagano planą

Vytautas Meškauskas

Nepaisant sustiprinto spaudimo iš Washingtono - prezidentas Reaganas telefonavęs kelis kartus asmeniškai - Jordano karalius Husseinas atsisakė pradėti derybas su Izraeliu. Pagal Reagano planą, Husseinas su palestiniečių - nepriklausančiais PLO - atstovais turėtų tartis su Izraeliu dėl sudarymo autonominės srities Vakarų Jordano pakraštyje ir Gazos juostoje, kuri turėtų federacijos ryšiais susijungti su Jordanu.

Tą planą jau seniau buvo atmetęs Izraelio ministeris pirmininkas Beginas, būdamas įsitikinęs, kad biblinės Samaros ir Judėjos teritorijos, kurios sudaro dabartinį Jordano vakarinį pakraštį, yra teisėtos Izraelio dalys, kuriose žydai turi neatimamą teisę vėl įsikurti, kada tik nori.

Anot Brzezinskio, besiderdamas Camp David su prez. Carteriu ir Egipto prez. Sadatu Beginas pareiškė, kad jis netektų dešinės akies ir rankos jei kada nors atšauktų žydų naujakurius iš Izraelio per karus okupuotų sričių. Už 10 dienų jis vis dėlto sutiko atšaukti žydus iš Sinajaus. Dėl to, kad taika su Egiptu jam atrodė pakankama už tai kainą.

Už tat buvo galvojama, kad jis atšauks bent dalį savo naujakurių iš Judėjos ir Samarijos už tinkamą kontra-pasiūlymą. Ta kaina būtų taika su Jordanu ir palestiniečiais, kuriems jis Camp David pažadėjo duoti autonomiją, kuri tada nebuvo tiksliai apibrėžta. Carteris ir Sadatas galvojo, kad tai turėtų būti teritorinė autonomija, bet Beginas turėjo galvoje tik personalinę autonomiją, kuri praktiškai - ne žydams - reikė antros klasės piliečių statusą. Kaž kas panašaus, kaip yra Pietų Afrikoje. Su nepriklausoma palestiniečių valstybe nei Beginas, nei koks kitas Izraelio politikas, nenorėtų sutikti saugumo sumetimais.

Iš tikro mažai, negalinti pati išsilaikyti, respublika vakariniame Jordano pakraštyje negalėtų būti pastovi. Ji turėtų ieškoti paramos užsieniuose ir eventualiai tapti super-valstybių politiniu žaislu. Mintis atiduoti kai kurias to pakraščio teritorijas - kokia nors unijos forma - Jordanui, kai kuriems Izraelio politikams atrodė daugiau priimtina. Amerikos did. laikraščiuose pasirodė daug skelbimų, teigiančių, kad Jordanas faktinai yra palestiniečių valstybė, kurios didesnė gyventojų dalį jie jau dabar sudaro, todėl Jordane turėtų surasti sau namus ir likusieji.

Asmeniškai Husseinui Reagano planas gal ir patiktų.

Tačiau, kad pradėti dėl jo derybas, karalius norėtų turėti igaliojimus ne tik iš palestiniečių, bet ir iš kitų arabų valstybių. Tokio igaliojimo jis negavo. PLO, nors po Izraelio žygio į Libaną ir neteko bazės kariniams veiksams, vis dar yra beveik 100 valstybių pripažinta palestiniečių atstove, kurios pareigūnai iš naftos turtingų valstybių gauna tiek pašalpos, kad gali važinėti Mercedes automobiliais. Atrodo, kad PLO turi bent sentimentalinio pritarimo iš visų palestiniečių. Jie neskuba su Izraelio pripažinimu, nebūdami tikri, ką už tai gaus.

Taip susiklosčius, prezidentas Reaganas siūlė Husseinui paspausti Izraelį sustabdyti naujokynų steigimą. Toks pažadas tačiau nepadėjo, nes faktinai Izraelis varo savo politiką ir nėra kokia sutartimi išsipareigojęs paklusti JAV norui. Tiesa, jis priklauso nuo karinės ir ūkinės JAV paramos tačiau sunku įsivaizduoti JAV kongresą, kuris pritartų tokiam administracijos nutarimui...

Dėl viso, iš Izraelio taško stebint, Beginas varė visai sėkmingą politiką. Judėja ir Samarija liks ir toliau Izraelio kontrolėje, ar net bus formaliai į ją įjungtos. Faktas, kad tuo atveju arabų skaičius Izraelio gyventojų tarpe labai pakils, eilinių izraelito negąsdina. Apie jo galvojimą štai ką rašė Davar laikraštyje pereiną rudeni, Izraelio rašytojas Amos Oz:

Jei jie (valdžia) grąžins (užimtas) teritorijas, arabai neateis dirbti ir mes virsime darbininkais be profesijos, tokiais, kokiais tapome atvykę į šį kraštą...

Pažiūrėk į mano dukrą. Ji šiandien dirba banke ir kiekvieną vakarą arabas ateina išvalyti jos istaigą... Kol Beginas yra valdžioje, mano dukra yra saugi savo vietoje...

Zinia, tai nėra visuotinė izraelitų pažiūra. Ji daugiau būdinga ne iš Vakarų atvykusiems žydams - Aškenazim, bet iš Rytų - Sephardim. Bet pastarieji dabar jau sudaro Izraelio žydų gyventojų daugumą ir iki šiol jautėsi vakariečių žydų skriaudžiamais. Pvz. universitetuose jų rasi tik 17% nors 20-40 metų gyventojų klaseje jie sudaro 55%. Pats Beginas, kaip Lenkijos žydas, skaitosi aškenazim, tačiau išsilikymui valdžioje jam reikalingas sephardim pritarimas.

Prezidentas Reaganas už nepasisekimą apkaltino PLO ekstremistus - bet, jei jų klausoma ir bijoma, jų byla dar nėra visai pralošta. Jei Reaga-

Lietuvių Fondo narių 20-tas apyskaitinis metinis suvažiavimas įvyko balandžio 9 d. Jaunimo Centre, Chicagoje. Dalyvavo 119 narių su 4870 balsų.

Suvažiavimą pradėjo ta-

Kanados, 92,400 dol., Juozas Kaliasas 11,800 dol., agr. Vilius Žirgulis (Žirgulevičius) 1,800 dol., Jonas Barčiaus 5,600 dol. (su anks-tyvesniu įnašu 12,000 dol.), Juozas Janušaitis 1,200 dol.,

Kareiva, Br. Šliažas ir Alė Steponavičienė. (Ši komisija nuo pat ankstyvo ryto, atsivežusi kartotetas, vykdė registraciją).

2. Balsų skaičiavimo — dr. A. B. Gleveckas ir Jonas Vaznelis (pirm.), vėliau pasikvietę į talką dalį registracijos narių, suskaičiavo balsus.

3. Nominacijų — Marija Remienė (pirm.), dr. Jonas Valaitis, dr. Jonas Račkauskas.

4. Rezoliucijų — dr. K. Ambrozaitis, A. Juodvalkis, V. Kutkus (pirm.) ir M. Remienė.

5. Spaudos — A. Bagdonas, B. Brazdžionis, A. Juodvalkis, St. Juškėnas, P. Kleinotas, P. Petrutis, kun. J. Prunskis, J. Šlajus ir J. Vilutis.

Darbotvarkėje numatytų 13 pranešimų eilę, pradėjo tarybos pirm. Stasys Baras. Jis dėkojo aukotojams ir testamentų sudarytojams, kurių įnašai ir palikimai prisideda prie lietuvių išlaikymo. Praėjusiais metais pagrindinis kapitalas paaugo 228,500 dol. ir pasiekė 2,377,900 dol., kuriuos sudėjo 5210 narių. Paaugo 187 nariais ir 7 kandidatais. Taryba nesitenkina atsiektais rezultatais, bet dar ryžtingiau ir energingiau tęsia patikėtų uždavinių vykdymą.

Sudarytos 5 naujos komisijos į kurias įsijungė visi tarybos nariai, kad savo patirtį ir sugebėjimus geriau pritaikytų sėkmingesniai Lietuvių Fondo augimui. Dėkojo tarybos nariams, kurių trečdalis (6) baigė trejų metų terminą, valdybai — ypatingai jos buv. pirm. dr. Gediminui Balukui, kuris per 21-rius L. Fondo veiklos metus atidavė daug poilsio valandų ir lemiamai prisidėjo prie šios finansinės institucijos išaugimo. Nepamiršo padėkoti spaudai, redaktoriams bei bendradarbiams, radijo valandėlių vedėjams.

Toliau pranešimą tęsė valdybos buv. pirm. dr. Gediminas Balukas. Pažymėjo, kad praėjusiais metais buvo sėkmingai kaupiamas pagrindinis kapitalas, o investavimai davė didžiausias pajamas — 240,300 dol. (Nukelta į 4 psl.)

Lietuvių Fondo 20-tą narių metinį suvažiavimą atidaro tarybos pirm. Stasys Baras. J. Tamulaičio nuotr.

rybos pirm. Stasys Baras, pasveikino suvažiavimo dalyvius ir į prezidiumą pirmininkauti pakvietė šiuos tarybos narius: Mildą Lenkauskienę, Vytautą Kamaną, dr. Ferdinandą Kauną ir dr. Mindaugą Vygantą. Sekretoriavo Daina Kojelytė ir Mykolas Drunga.

Išspūdingą mirusiųjų pagerbimą pravedė tarybos narė Marija Remienė. Susirinkimo dalyviams sustojus, prie meniškai dekoruoto mirusiųjų albumo, iškviesta kultūrininkė ir pedagogė Alicija Rūgytė uždegė žvakę, M. Remienei kalbant prasmingus maldos žodžius.

Praėjusiais metais mirė 107 nariai, tarp jų ir 8 testamentais palikę dalį ar visą turtą, būtent: Napoleonas ir Janina Zabulioniai iš

nui nepasisekė padiktuoti 'Pax americana', Vid. Rytuose atsirado naujas - ar tiksliau, vėl prisikels - kitas varžovas. Įrodyti žydams, kad ir jis juos užjaučia, Andropovas isakė Lenkijai iškilmingai paminėti Varšuvos geto sukilimą. Atseit, aš galėčiau būti geresnis tarpininkas.

Antanas Diržys 1,000 dol., Stasys Pakatinskas 1,000 dol. ir Juozas Černius 400 dol. Iš viso 1982 m. palikimų gauta 115,000 dol., o nuo Fondo pradžios 640,000 dol., kas sudaro 27% viso pagrindinio kapitalo.

Pirmininkavimą pradėjo Mildą Lenkauskienė.

Žodžiu suvažiavimą sveikino: PLB valdybos pirm. Vyt. Kamantas, JAV LB Krašto valdybos pirm. dr. Antanas Butkus (pavėluotai atvykęs), Lietuvių rašytojų draugijos pirm. Anatolijus Kairys, Lietuvių ateitininkų federacijos ir LR katalikų susivienijimo vardu — pirmininkas Juozas Laučka ir Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos pirm. dr. Jonas Valaitis.

Po sveikinimų Mykolas Drunga perskaitė praėjusių metų (1982) suvažiavimo išsamiai parašytą protokolą, kuris buvo vienbalsiai priimtas.

Sudarytos komisijos, į kurias taryba pasiūlė šiuos asmenis:

1. Registracijos ir mandatų: K. Barzdukas (pirmininkas), K. Girvilas, A.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

JAV problemos: atominiai ginklai ir Centrinė Amerika.

- Kiek turėtų užtekti pirmųjų, ar galima padėti antikomunistams? - Užteršta jūra taikos skatintoja.

Kilus ginčui, ar JAV reikia naujų atominių raketų ir kur jas laikyti, prezidentas Reaganas buvo paskyręs specialią komisiją, kuri balandžio 11 d. paskelbė savo išvadą.

Komisija rekomendavo pastatyti 100 naujų MX raketų, tačiau nelaikyti jų vienoje vietoje (kaip buvo anksčiau nutarusi administracija, bet negavo tam kongreso pritarimo), o pakeisti jomis dalį senesnių Minuteman III raketų, toms seniau pastatytose slėptuvėse. Be to, komisija rekomendavo eiti prie mažesnės su vienu užtaisu raketos sukonstruktavimo, kuri dėl savo lengvo svorio galėtų būti kilnojama iš vienos vietos į kitą ir tuo būdu į sovietams būtų sunku į ją pirmu smūgiu pataikyti.

Mes jau daug rašėme apie tą problemą. Apie ją daug kalbama ir kituose informacijos šaltiniuose. Už tat čia pakartosime tik jos pagrindinius bruožus. Visų pirma - JAV nesirengia atominiais ginklais pulsti Sovietų Sąjungą ar kurią kitą valstybę. Antra - sovietai taip smarkiai ginkluojasi, kad turi daugiau raketų su keliais atominiais užtaisais, negu to reikalaudavo vien tik noras atbaidyti amerikiečius nuo minties pirmiems panaudoti savo ginklus sovietų ginklų sunaikinimui. Jei taip, ką turi daryti amerikiečiai, kad nuo panašios minties sulaikytų sovietus?

Tokios mįslės svarstymo kritikai aiškina, kad - jei sovietams ir pasisektų išvesti iš rikiuotės pirmu smūgiu amerikiečių atomines raketas, laikomas slėptuvėse - paskutinieji vis dar galės atsikėryti povandeniniais laivais ir bombonešiais. Tačiau povandeninių laivų raketos yra nelabai tikslios, o bombonešius ar jų paleistas skrendančias bombas

galima lengviau numušti, negu per erdvę skrendančias raketas. Nepaisant to ne slėptuvėse laikomų ginklų silpnų pusių, komisija mano, kad ir juos reiktų įtraukti į derybas su sovietais, kurie kaip tik to jau seniai reikalauja aiškindamiesi, kad jie turi turėti daugiau raketų slėptuvėse, nes turi mažiau bombonešių ir povandeninių laivų. Komisija mano, kad reiktų pabandyti susitarti su sovietais skaičiuoti atominius užtaisus, bet ne jų nugabenimo priemones, kaip raketas, bombonešius ar povandeninius laivus. Tačiau visų pirma reikia pradėti statyti ir įtraukti apsiginklavimui tobulesnes ir tikslesnes MX raketas - įrodymui JAV pasiryžimo nenusileisti.

...

Administracija turi aiškintis kongresui ir dėl savo laikysenos centrinėje Amerikoje.

Spaudoje ir televizijoje pasirodė pranešimų, kad JAV padeda Nicaragua sukilėliams prieš komunistinį santonistų režimą. Sukilėliai apginkluojami ir apmokami kaimyniniam Honduras. Tam iki šiol išleista apie 20 milijonų dolerių - palyginti nedidelė suma. Blogiau, kad kongresas pereinamais metais, skirdamas lėšas centrinei Amerikai, administracijai išakmiais uždraudė panaudoti tuos pinigus '... nuvertimui Nicaragua vyriausybės, ar iššaukimui karinių veiksmų tarp Nicaragua ir Hondurų'.

Tam vienbalsiai pritarė atstovų rūmai. Su tuo sutiko ir Senatas. Administracija gali aiškintis, kad ji remia antikomunistines grupes - siekdama ne nuversti, bet tik sudemokratinti Nicaragua režimą - kas ne tik nėra uždrausta, bet ir pageidautina. Juk kai šiomis dienomis vietnamiečiai,

spausdami gynėjus, apšaudė Tailando teritoriją, JAV skubiai pasiuntė naujus 155 mm pabūklus Tailando armijai ir kongrese niekas dėl to neprieštarauja. El Salvadoro sukilėliai gauna paramos iš Nicaraguos, tai kodėl JAV negali remti sukilėlių prieš sandinistus, kurie kovoja prieš JAV remiamą Salvadoro valdžią?

Kai prieš keturis metus Somozos režimas artinosi prie galo, Carterio administracija bandė suorganizuoti kokių nors saikų demokratinių frontą, bet tai nepasisekė. Dabar daug 'nuosaikiųjų' jau yra nepatenkinti sandinistų režimu, tačiau ginklo nesigriebė. Dabartinį sukilimą pradėjo buvę Somozos kariai. Ar dėl to JAV neturėtų jų remti? Juo labiau kad sukilėlių kontroliuojamose vietose jie, atrodo, yra labai populiarūs ir žmonių visokiais būdais remiami. Jie dabar kontroliuoja apie 100 kv. mylių Honduras pasienyje.

Kol kas tie 2,000 sukilėlių dar nesudaro pavojaus sandinistų vyriausybei, bet kelia jai nemažą rūpesčio. Ji, aišku, kaltina CIA ir Reagano administraciją. Sukilėlių nerėmimas nepaprastai sumažintų JAV prestižą visoje centro Amerikoje ir privestų prie Salvadoro valdžios kritimo. Dide liame pavojuje atsirastų ne tik Honduras, bet ir demokratiška Costa Rica, kuri iki šiol visai neturėjo savo karinių pajėgų.

...

Balandžio 12 d. Atstovų Rūmų vakarinės hemisferos reikalų pakomisė atmetė prezidento prašymą paskirti Salvadorui papildomus 50 mil. dolerių karinei pagalbai. Pakomisė taip pat nubalsavo už drausti 'tiesiogiai ar netiesiogiai' paremti Nicaragua sukilėlius, nebent to prezidentas

■ Iš kitos pusės

Vartant okupuotos Lietuvos spaudą į akis krinta gausus svetimų žodžių vartojimas, dažnai visai be reikalo. Štai LTSR Kultūros Ministerijos ir Rašytojų Sąjungos organe LITERATŪRA IR MENAS š. m. kovo 12 d. Nr. 'nusipelnusio' kamerinio orkestro meno vadovas prof. Saulius Sondeckis pasakoja organo bendradarbei Jolitai Daugvilienei:

"Šį kartą nauju RAKURSU kritika pažvelgė į A. Vivaldžio muzikos atlikimą. Jos INTERPRETACIJA buvo sutikta kaip SIURPRIZAS, kurio paslaptis — didelė EKSPRESIJA."

Jei kuris tokio apibūdinimo skaitytojas žvilgtelėjo į iš rusų kalbos išverstą Tarptautinių žodžių žodyną, jis rastų:

"rakursas (pran. raccourcir — 'trumpinti') — 1) nuo žiūrovų nutolusių plokštumoje atvaizduoto daikto dalių perspektyvinis sumažinimas; — 2) neįprasta akiai daikto atvaizdavimo perspektyva, kurią sukelia fotomedžiagos šviesai jautraus sluoksnio plokštumos nelygiagretumas tai plokštumai, kurioje yra daiktas."

Nuo profesionalinių bendradarbių neatsilieka ir laiškų rašytojai. Antanas Ališauskas tame pačiame Nr.:

"Pjesės autorius, baltarusių dramaturgas A. Dudarovas, ABSTROHUODAMAS konkrečias žmogaus nuosmukio priežastis (nors jos taip pat nuspėjamos) apibendrina situaciją, išskeldamas žmogaus degradavimo problemą."

Pjesėje liečiama bepraežastinio girtavimo tema, kurios, atrodo iš aukščiau duoto sakinio, blaviai spręsti negalima.

Nemažą įspūdį paliko iš GRAFIKOS žurnalo perspausdinto straipsnio antraštė:

"TARP DIZAINO IR STAILINGO".

Lyg neturėtumėm jau seniai įprasto 'Apipavidalinimo' ir 'Stilizavimo'. Net pats autorius rašo:

"Stailingo terminas išsirutuliojo iš žodžio 'stilius', bet jis reiškia greičiau stilizaciją."

Žinia, gyvenimas keičiasi ir reikalauja naujų kalboje. Jų akivaizdinę stoką pavergtam krašte gali aiškinti dvejopai: — baime susilaukti kaltinimo NACIONALIZMU, ar greičiau — toks svetimžodžiavimas yra bėgimas nuo įkyrėjusios, ideologiniai sukaustytos kasdienybės. Tarptautiniai kalbant, tai būtų — ESKAPIZMAS (escapism).

(vm)

specialiai prašytų ir jo prašymas būtų abejų kongreso rūmų patenkintas. Resp. atstovas iš Illinois Henry J. Hyde pareiškė, kad per vieną dieną kongresas sugebėjo duoti smūgį Salvadoro vyriausybei ir pagelbėti marksistų režimui Nicaragua.

Tą pačią dieną senato žvalgybos reikalų komisijos pirm. Goldwateris pareiškė, kad administracija nepažeidė - nei raidės, nei dvasios - kongreso draudimo nuversti marksistinę sadinistų sadinistų vyriausybę.

...

Jei kas gali pabaigti Irano-Irako karą, tai tik milžiniško masto naftos sluoksnis virš Persijos įlankos vandens. Nafta pradėjo sunktis vasario 8 d. iš vieno sugedusio pumpavimo bokšte Irane, o vėliau - iš kitų ten Irako lėktuvų subombarduotų bokštų. Skačiuojama, kad kasdien į įlanką išbėga tarp 2-jų ir 10,000 statinių, iki šiol viso labo - tarp 100 ir 250 tūkstančių statinių. Toji

nafta plūduriuoja paviršiuje.

Iranas ir Irakas skaičiuoja, kad įprastas šiuo laiku vėjas tą naftą nupūs į pietvakarius. Iranas neturėjo nieko prieš, nes tai būtų Dievo bausmė arabų valstybėms, palaikiusioms Iraką. Allahas tačiau vėjo kryptį pakeitė ir naftos sluoksnis pradėjo stumtis Irano pakraščiu link. Tokiu būdu atsirado kiek vilties paliauboms.

WANTED EXPERIENCED SAUSAGEMAKER

Or one with knowledge to be trained for assisting owner in making sausages. Steady work for qualified man. Excellent opportunity. Sunday & Monday closed.

HANS SAUSAGE HOUSE

114 CENTER ST. STOCKBRIDGE, MICH. 49285 517-851-7785 (15-21)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

to work & live in a small congenial community & 122 bed acute care nursing facility. NEEDED: 2 RN's with ICU/ER experience, 1 RN with skilled nursing experience & 1 RN with med/surg. experience. Apply to: SOUTHEAST ARIZONA MEDICAL CENTER.

Rural Route 1, Box 30, Douglas, Arizona 85607 602-364-7931. EOE. (13-22)

NEEDED AT ONCE

REGISTERED PHYSICAL THERAPIST

Participants in the expansion of our home health agency. We need full time and part time PHYSICAL THERAPISTS to take care of patients in their homes.

Competitive salary, benefits, travel reimbursement & excellent working conditions.

Call 512-647-3041

OR

Apply: Weiden Square

HOME HEALTH AGENCY

5034 NEW FOREST DRIVE SAN ANTONIO, TEXAS (16-22)

AMBER TRAVEL SERVICE

Vida Kriauceliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

GREITAS IR ASMENISKAS PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway Palos Heights, Illinois 60463

Tel. 312-448-7420 312-785-9393

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio
kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu
nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai
grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija
neatsako.

AR NEPRITRŪKSTAM ISTVERMĖS?

Turbūt visi žinome aną biblinį pasakojimą, kaip žydai vien tik sutartinu ir griausmingu riksmu sugriovė Jerichono tvirtovės sienas. Na, pagal šį pagonių pavyzdį, kartais reikiame ir mes, stovėdami prieš savo tautos gyvybines problemas, kurių kitaip įveikti negalime. Žinoma, neverta laukti, kad vien tik nuo mūsų riksmo sugrius Lukiškių KGB citadelės pamatai, subyrės Sibiro lagerių sargybiniai bokšteliai, Praamžiaus atsiųsta vėtra išvartys spygliuotų vielų užtvaras ir gausime iš Vilniaus telegramą, kad Lietuva jau laisva ir galime į Kooperacijos banką perkelti savo pinigus.

O vis dėlto, gal gi ir mūsų šauksmas gali būti naudingas. Juk iki šiol padėjome užrekti sovietinėje Rusijoje atgijusius 'graždankos' piršlius lietuvių kalbos rašybai, atkreime į laisvę Mordovijos durpynuose nutremtą Simą Kudirką, teisybės balsu perrėkiame tarybinio melo propagandą ir organizuotu riksmu net tarptautinėje demokratijų erdvėje palaikome neužmirštą okupuotos Lietuvos klausimą.

Bet gaila, kad kartais ne tik tai veikti, o ir kiek ilgiau reikėti pritrūkstame ištvermės ir per greitai nutylame ar užkinstame.

Štai, pacituodami 'L.K.B. Kroniką' ar kurią kitą pagrindinę spaudą, vieną kitą kartą šuktelėjame pasipiktinę dėl nuteistųjų Sibiran ar dešimtmečiams įkalintųjų, paminiame jų kančias ar bado streiką, ir vėl -- ilga tyla. Atrodo, tarsi mirusius jau būtime per tris dienas apraudoję, palaidoję, juoduose rėmeliuose pareiškę jų giminėms bei artimiesiems užuojautą ir dabar jau galime užiršti net jų pavardes. O jie yra gyvi. Jie vis dar savo pavergėjui virpančiomis kaulo rankomis kerta miškus, skaldo akmenis, kasa griovius, sušlapusiais lopais prisidengę merdžių kasyklų dugne, badauja, ša-la, kenčia brutalių sargų paniekinimą, meldžiasi ar keikia savo likimą ir bent vidurnaktį ant kietų kalėjimo narų gaivinsis viltimi, kad mes juos atsimeiname ir kažką darome jų išlaisvinimui... Tad ar nejučiam pareigos bent kiek dažniau prabilti apie jų sielvartą, negu apie savo sotaus gyvenimo nusidavimus?

Kadaise kiek garsiau padūsavome ir apie Baltarusijoje be atodairos vykdomą tenykš-

čių lietuvių nutautinimą ir kultūrinės veiklos smaigimą, ir vėl -- tarsi savo patriotinį uždavinį jau būtime atlikę... Net Vasario 16-sios proga -- jokio ta tema net mūsų tarškiausių prakalbininkų balso. Aišku, ir jokių peticijų ar skundų žmogaus teisių gynėjų organizacijoms, jokių pastangų, kad tuo klausimu prašnektų bent kitataučių spauda ir mums draugiški JAV valdžios pareigūnai, kuriuos sovietai geriau girdi. Tad ar ir tie mūsų tautiečiai jau ramia sąžine tyliai palaidoti?

Palyginti trumpai pašūkavome ir dėl Suvalkų trikampio lietuvių vargų, kurie, rodos, mūsų katalikiškom srovėm turėtų labiau rūpėti. Kodėl taip jau visi pritilo? Iš baimės, paklusnumo ar nusižeminimo? Negi Šventasis Tėvas Vojtila, kuris ant kojų sukėlė visą Lenkiją, o mus čia lietuviškai palaimino ir pasakė, kad lietuvius visada net savo širdyje nešiojasi, dabar negali Lomžos vyskupui įsakyti, kad leistų šiems 'atvirtusiems pagonims' bent savo aukomis statytoje Seinų katedroje lietuviškai pasimelsti? O gal dėl to per garsiai reikėti ir negalima, kad mūsų prelatai Vatikane nenukentėtų? Tada taip ir sakykite.

Na, gal reikėtų iš pavydo reikėti ir dėl to brolių latvių katalikų mažumai paskirto kardinolo, bet tiek to. Juk visa

Tautos Fondas veikia nuo Lietuvos okupacijos 1943 m. New Yorke 1979 m. T. F. narių suvažiavime buvo priimti nauji veiklos įstatai, kuriuose pasakyta, kad prie Fondo steigiamas jam pavaldus ir jo administruojamas "Lietuvos Laisvės Išdas". Tai būtų išeivijos lietuvių sudėtas kraitis atstatytai nepriklausomai Lietuvos valstybei.

Kalbėdami apie telkiamą kraitį Lietuvai, reikia trumpai prisiminti ir ankstyvesnį Fondą, kuris Amerikos lietuvių buvo įsteigtas Chicagoje 1914 m. veikė iki 1924 m. Per tą laikotarpį buvo surinkęs virš \$700,000. Fondo tikslas buvo dvejopas: vienas -- šelpiti I pasaulinio karo belaisvius esančius Vokietijoje, o antras -- politinis momentas, rūpintis Lietuvai atgauti laisvę, arba pradžioje nors kokią autonomiją. Leido brošiūras, išlaikė informacijos centrus ir t.t. Dalis surinktų aukų teko ir atstatytai Lietuvos valstybei. Tai buvo gražus vieningo darbo vaisius.

"Lietuvos Laisvės Išdo" turta sudaro: a) Tautos Fondui pagal testamentus paskirtas nekilnojamas turtas, pinigai bei kiti palikimai, jei testatorius nenurodo kitokio palikto turto naudojimo būdo, b) Auko-

'Marijos širdžiai paaukota' katalikiškoji Lietuva dar lieka ir už tą kardinolą galingesnio, Religinio reikalų įgaliojimo bedievio Petro Anulio 'tėviškoje' globoje, tad vis tiek dar ne 'siratėlė'...

Tiesa, ne visada mes tokie tylūs avinėliai. Kai tarsi gaidžiai susikapoja mūsų organizacijų vadai, kai imame taisyti visuomenės aukų kapšį -- tada nei ištvermės, nei dvasinio polėkio ir nei žodgingumo nepristringa. Tada ne tik mūsų 'Jerichonai', bet gali ir Kalifornijos žemė pradeda drebėti.

Aukokime Lietuvos Laisvės Išdai

J. JUREVIČIUS

tojų išakmiai šiam išdai paskirtos piniginės aukos.

"Lietuvos Laisvės Išdo" pagrindinis kapitalas neliečiamas, o tik palūkanos ir procentai naudojami Tautos Fondo uždaviniam vykdyti bei Lietuvos laisvinimo reikalams -- Vliko veiklai remti. Tos palūkanos, dividendai kasmet perkeliama į Tautos Fondo kasą. "Lietuvos Laisvės Išdą" tvarko T. Fondo valdyba. Valdyba negauna jokio atlyginimo už darbą. Neturi nuosavų patalpų. Nedaro jokių investicijų į žemę ir panašiai. Pinigai laikomi patikimose bankuose.

"Lietuvos Laisvės Išdo" finansinis stovis 1982 m. sausio mėn. 1 d. buvo: likutis -- \$49,039.67. 1982 m. gauta aukų -- \$19,202.71. Palikimų -- \$50,900.02.

Banko palūkanos -- \$10,366.92. Viso \$129,509.32. Palūkanos -- \$10,366.92 perkeltos į Tautos Fondo kasą. Balansas 1982 m. gruodžio 31 d. buvo -- \$119,142.40. Tai gana gražus nepilnų trejų metų veiklos derlius. Sudėjus Tautos Fondo ir Lietuvos Laisvės Išdo turimą turta, 1982 m. gruodžio 31 d. buvo: Tautos Fondo kasoje -- \$143,678 ir "Lietuvos Laisvės Išdo" -- \$119,142.40. Viso -- \$262,820.40. Be to turi nekilnojamo turto -- du žemės sklypai, kurių vertė yra -- \$13,000. Iš kato patiektų skaičių matome, kad jau gera širdžių žmonių suakota -- \$275,820.40.

Visos aukos skiriamos ar padovanotos Tautos Fondui ir "Lietuvos Laisvės Išdai" atleidžiamos nuo federalinių mokesčių.

Nereikia maišyti Tautos Fondo su Lietuvių Fondu. Tautos Fondas telkia lėšas Lietuvos laisvinimo reikalams, remia politinę Vliko veiklą, finansuoja Elta biuletenių leidimą ir t.t. O Lietuvių Fondas turi kitą paskirtį -- remia lietuvišką švietimą ir kitas kultūrinės išeivijos apraiškas ir t.t. Tų fondų yra ir daugiau pav. Lietuvos Nepriklausomybės fondas, leidžia knygas, Akademiniš Skautų Sąjūdžio Vidūno Jaunimo Fondas, Mackaus knygų leidimo fondas ir t.t. Kiekvienas jų turi savo paskirtį.

Tautos Fondą ar "Lietuvos Laisvės Išdą" gali likviduoti metinis ar nepaprastasis narių suvažiavimas paprasta balsų dauguma. Turtas gali būti perleistas tik tokioms lietuviškom organizacijoms, kurios pagal Internal Revenue Code 501 (c) (3) straipsnio nuostatus yra atleistos nuo pajamų mokesčių. Jokia Tautos Fondo ar "Lietuvos Laisvės

Išdo" turto dalis negali būti paskirstyta ar pasidalinta narių tarpe. T. Fondas užregistruotas New Yorko valstijoje.

Kad Tautos Fondas ir "Lietuvos Laisvės Išdas" augtų ir stiprėtų reikia visiems drauge įsijungti į aukų rinkimo vaju. Taip pat nepamiršti, rašant testamentus užrašyti, kad ir mažą dalį ar visą turta "Lietuvos Laisvės Išdai". Tokiu būdu lengvai galima ir ver-ta įamžinti save ar savo artimųjų atminimą. Čia suaukoti pinigai atiteks Lietuvai, kai ji bus išsilaisvynusi iš komunistinės priespaudos. Atsikūrusiai Lietuvos valstybei reikės daug visokios paramos. Be to, šalia "Lietuvos Laisvės Išdo" yra organizuojamas prie Tautos Fondo Lietuvos atstatymo Fondas. Pradžiai jau yra.

Kaip matome iš finansinės apyskaitos, kad "Lietuvos Laisvės Išdo" idėja per trumpą laiką susilaukė gražaus finansinio atgarsio lietuvių širdyse. Remkime ir toliau. T. Fondo ar Liet. Laisvės Išdo nariu gali būti kiekvienas lietuvis-lietuvi, senas ir jaunas.. Kiekviena auka maža ar didesnė yra laukiama ir branginama. Kuo didesnį kraitį sudėsime, tuo mieliau būsime sutikti tėvynėje. Ir šių eilučių autorių pomirtinį turta palieka "Lietuvos Laisvės Išdai".

Aukojantieji nemažiau \$25.00 gali gauti Elta biuletenį lietuvių ar anglų kalba ištisus metus. Aukojantieji \$100.00 tampa Tautos Fondo nariais su teise balsuoti metiniuose suvažiavimuose. Auka šimtas dolerių suteikia vieną balsą:

Tautos Fondo ir "Lietuvos Laisvės Išdo" adresas yra toks: Lithuanian National Foundation Inc., (Tautos Fondas), P. O. Box 21073, Woodhaven Sta., N. Y. 11421.

T. Fondo atstovybės veikia: Detroito, Kalifornijoje, Floridoje, Chicagoje, Anglijoje, Australijoje, Kanadoje. Viena iš veikliausių Kanadoje. Chicago atstovybės adresas toks: c/o P. Povilaitis, 9050 Troy Ave., Evergreen Park, Ill. 60642. Atstovybės atlieka visas finansines operacijas kas liečia Tautos Fondą ar "Lietuvos Laisvės Išdo" reikalus. Taip pat pataria ir testamentų sudarimo atveju.

Tad nieko nelaukdami aukokime "Lietuvos Laisvės Išdai".

• Pasaulio lietuvių dailininkų parodoje, kuri bus II-jų Pasaulio lietuvių dienų metu Čiurlionio galerijoje pasižymės savo aukšta kokybe, dalyvaus 37 dailininkai iš 7 kraštų.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-SecretaryDennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Lietuvių Fondo suvažiavimas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Nuo L. Fondo įsteigimo pajamos prašoko pusantro milijono dol.

Prisiminė pirmuosius L. Fondo žingsnius, parodytą pasitikėjimą ir ryžtingus sprendimus atvedusius į šios dienos duomenis. Viena dvasia, ištvermė ir rodomas entuziazmas buvo ir tebėra Lietuvių Fondo augimo ir stiprybės pagrindas. Dėkojo visiems bendradarbiams, jo vadovautos valdybos nariams, o kontrolieriui Petriui Želviui, po 12 darbo metų pasitraukusiam dėl ligos į poilsį, įteikė padėkos ženį su tarybos ir valdybos narių parašais.

Toliau pirmininkavimą perėmė dr. Ferdinandas Kaunas.

Investavimų ir finansų komisijos pranešimą, paruoštą pirm. Povilo Kiliaus, dėl kitų išpareigojimų negalėjusio šiame suvažiavime dalyvauti, perskaitė šios komisijos narys Jonas Vaznelis. Pranešime palietė bendrą Amerikos ekonominę padėtį, kuri neišvengiamai įtakoja ir Lietuvių Fondo investavimus, šiuo metu pusė kapitalo investuota į taupymo sąskaitas, sertifikatus ir kitas lengvai realizuojamas vertybes, 28% į korporacijų bonus bei pirmuosius įkaitų lakštus ir 20% į bendrovių akcijas. Kapitalo investavimai yra išbalansuoti ir vienam sušlubavus, didesnės įeigos gali ateiti iš kitų investa-

vimų ir bendros pajamos mažiau nukentės. Infliacijai mažėjant ir palūkanoms krintant, mažiau pajamų ateis iš sertifikatų, bet pagerėjusi akcijų rinka, žada didesnes šios rūšies pajamas. Šiais metais nusimato dar didesnės pajamos kaip praėjusiais metais.

Investavimų ir finansų komisijai pasiūlius, taryba leido paskirstyti 140,000 dol.

Pelno skirstymo komisiją sudarė: Lietuvių Fondo tarybos skirti — dr. Kazys Ambrozaitis (pirm.), Vytautas Kamantas ir dr. Jonas Valaitis, antrininkas dr. Jonas Račkauskas ir JAV LB Krašto valdybos skirti — Ingrida Bublienė, (Kultūros tarybos pirm.), Juozas Plačas, (švietimo tarybos pirm.) ir Bronius Juodelis (sekr.), antrininkas Česlovas Grincevičius.

Pranešimą padarė pirm. dr. Kazys Ambrozaitis. Komisija turėjo 5 posėdžius ir paskirstė tarybos leistus 137,065 dol. Skirstydama laikėsi šio principo: 30% lituanistiniam švietimui, 30% kultūriniais reikams, 25% specialioms projektams ir 15% studentų stipendijoms. Iš viso gauta 106 prašymai 447,000 dol. sumai, iš jų studentų stipendijoms — 44 prašymai 60,000 dol.

Komisija svarsto visus prašymus ir tenkina pagal reikalo svarbą ir turimus išteklius.

Svarbesnės pozicijos:

1. Švietimui:
 - a. per Švietimo tarybą 29,400 dol.
 - b. Pietų Amerikos kraštams .. 2,750 „
 - c. Pedag. lit. institutui 3,950 „
 - d. Lit. kursams Illinois u-te .. 2,360 „
 - e. Lituanistikos IX seminarui.. 2,000 „ 40,460 dol. — 29.5%
2. Kultūrai:
 - a. Per Kultūros tarybą 21,750 dol.
 - b. Lituanistikos institutui 7,000 „
 - c. Knygoms leisti 12,650 „ 41,400 dol. — 30%
3. Spec. projektams:
 - a. Lituanistikos katedrai 25,000 dol.
 - b. Įvairiems projektams..... 12,000 „ 37,000 dol. — 27%
4. Studentų stipendijoms:
 - a. Krukonio fondo 12,150 dol.
 - b. Janonių fondo 930 „
 - c. A. Kodis fondo 1,730 „
 - d. N. Zabulionių fondo 3,290 „ 18,100 dol. — 13.2%

Iš viso 137,000 dol. — 100%

Duotą paramą tiksliai priskirti vienai ar kitai grupei sunkoka, nes kai kurios pozicijos gali tiktai dviems-trims grupėms.

Po šio pranešimo, valdybos pirm. Viktoras Naudžius pakvietė salėje esančius stipendininkus ir įteikė jiems skirtas stipendijas, būtent: R. Kasiuliui, R. Vitui, A. Tuskeniui ir R. Žemaitiui.

Tęsiant pranešimų eilę, trumpai kalbėjo naujųjų

komisijų pirmininkai: palikimų — Viktoras Naudžius, narių verbavimo ir vaju — Milda Lenkauskienė, informacijos — Antanas Juodvalkis, ūkio tvarkymo — Stasys Baras.

Žemės ūkis ir trobėsiai yra išnuomoti atskiriems nuomininkams. Per metus gaunama apie 17,000 dol. pajamų ir turima apie 5,000 dol. išlaidų (nuosavybės mokesčiai). Kasmet mokama po 40,000 dol. iš 8%

Spaudos stalas Lietuvių Fondo 20-tame suvažiavime, iš kairės: Stasys Juškėnas, Juozas Vilutis, kun. Juozas Prunskis ir Antanas Juodvalkis.

paskolos sąskaiton. Taip mokant skola išnyks per 12 metų. Praėjusią žiemą piktadariai iškirto 17 ažuolų 1,200 dol. vertės. Užvesta byla ir ieškomi nusikaltėliai, iš kurių bus bandoma atgauti nuostolius. Ūkyje dar yra 200 medžių ažuolynas. Ūkį administruoja Bruno Klemka.

Apie šalia L. Fondo veikiančias institucijas — Federalinį kredito kooperatyvą ir Meno puoselėjimo komisiją — pranešimus padarė jų pirmininkai.

Kredito kooperatyvo pirmininkas dr. A. Razma pasidžiaugė narių parama ir gera veikla. Per nepilnus du metus L. Fondo Federalinis kredito kooperatyvas jau sukaupe tris su puse milijono indėlių. Tai greičiausiai auganti finansinė institucija Illinois valstijoje, o gal ir visoje Amerikoje. Visi indėliai apdrausti iki 100,000 dol. Fed. agentūroje, o tarnautojai iki vieno milijono. Prašė ir toliau remti kooperatyvą laikant jame indėlius, už kuriuos mokamos aukštesnės palūkanos ir geresnės sąlygom duodamos paskolos. Išdininko informacija — vyresnieji taupo, o jaunesnieji skolinasi. Labai darnus bendradarbiavimas.

Lietuvių Fondo meno puoselėjimo komisijos pirm. dr. Gediminas Balukas pranešė, kad ši komisija persiorganizavo į savarankišką instituciją — Lietuvių dailiojo meno institutą ir įsikorporavo Illinois valstijoje. Lietuvių Fondo interesai apsaugoti įstatuose numatyta tvarka. Dail. Prano Domšaičio meno darbai ir įrėmimai. Suvažiavimo išvakarėse atidaryta 70-ties meno darbų paroda Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje ir jau parduota 28 darbai. Prano Domšaičio darbus labai gerai įvertino meno darbų kolekcionierius, lektorius ir meno kritikas John Forwalter, a t i darydamas parodą. Numatoma reprezentacinę kolekciją parodyti ir amerikiečiams, o po to nuvežti ir į kitas lietuvių didesnes nausėdijas. Nesitenkinama tik Pr. Domšai-

čiu, o tariamasi ir su dail. Dobužinskio įpėdiniais įsigyti senosios Lietuvos 40 darbų kolekciją.

Dėkojo talkininkams dail. A. Valeškai, R. Viesului, M. Ambrozaitienei, V. Balukienei, Janušui, J. Kelečiui ir kitiems, prisidėjusiems prie šios parodos paruošimo. Kvietė aplankyti parodą ir pasigrožėti ar įsigyti dail. Prano Domšaičio kūrinius.

Taip pat buvo išklausyti pranešimai Mildos Lenkauskienės iš Clevelando, Vytauto Kutkaus iš Detroito ir dr. J. Valaičio perduoti Australijos narių pageidavimai.

Kontrolės komisijos vardu revizijos aktą perskaitė Kostas Dočkus (kiti nariai — V. Kleiza ir A. Šantaras). Viską rado tvarkoje ir siūlė pateiktas apyskaitas patvirtinti.

Apie Lietuvių Fondo leidinį kalbėjo redaktorius Apolinaras Bagdonas. Tekstai surinkti, pirmoji korektūra ištaisyta, pasiruošiam lauzyti ir spausdinti. Knygos pasirodymas priklauso nuo spaustuvės.

Diskusijos

Pirmininkavimą perėmė V. Kamantas.

Po taip gausių ir nors glaustų pranešimų, prasidėjo gyvos, kartais net įkaištančios diskusijos, kuriose dalyvavo daugiau kaip tuzinas fondo narių. Į iškeltus klausimus paaiškinimus davė tarybos pirm. Stasys Baras valdybos pirm. Viktoras Naudžius, pelno skirstymo komisijos pirm. dr. Kazys Ambrozaitis, Lietuvių dailiojo meno instituto pirm. dr. Gediminas Balukas bei kitų komisijų pirmininkai. Buvo kalbama apie ūkio išsigijimą, Domšaičio meno darbų nupirkimą, lit. mokyklų rėmimą, narių atstovavimo ir kiti reikalai. Kai kurie klausimai, kaip žemės ūkio ir Domšaičio kūrinių išsigijimas, jau kelinti metai keliama. "Striptyzas" premijuotas prieš keletą metų Lietuvių rašytojų d-jos sudarytos komisijos, o Lietuvių Fondas buvo tik mecenatas ir nedalyvavo premijuoto kūrinio atran-

koje. Klausėja tą gerai žino, bet kiekvienais metais kartoja tą patį klausimą. Ta pati istorija ir su lit. mokyklų vadovėliais bei mokslo priemonėmis. Lietuvių Fondas finansuoja vadovėlių leidimą, bet jų tinkamumą sprendžia švietimo taryba. Jei visus remiamus darbus Lietuvių Fondas turėtų tikrinti ir įvertinti, tai nereikėtų nei švietimo bei Kultūros tarybų, nei institutų, nei Lietuvių rašytojų draugijos bei kitų institucijų. Šias visas funkcijas perėmus Lietuvių Fondui, vis tiek reiktų sudaryti, gal kitais vardais, institucijas, kurios tą darbą atliktų. Lietuvių Fondas džiaugiasi ir vertina kitų atliekamą darbą ir juos kiek išgali paremia turimais ištekliais. Lietuvių Fondas sukurtas padėti veikiančioms institucijoms ir tai vykdo.

Pačiame diskusijų įkarštyje, pirmininkaujantis pertraukė diskusijas ir leido atvykuiam JAV LB Krašto valdybos pirmininkui dr. Antanui Butkui tarti sveikinimo žodį. Dr. A. Butkus ilgesnėje kalboje, išryškino dr. Antano Razmos įnašą steigiant Lietuvių Fondą ir padarytą susitarimą su Lietuvių Bendruomenės tolai kine centro valdyba. Dėkojo už teikiamą paramą ir užtikrino glaudų bendradarbiavimą.

Po šios įtarpos, diskusijos aprimo ir pateiktos apyskaitos priimtos.

Rinkimai

Kiekvienais metais renkamas vienas trečdalis (6) tarybos narių ir kontrolės komisija. Nominacijų komisijos vardu Marija Remienė pasiūlė į tarybą šiuos kandidatus: Stasį Barą Kostą Dočką, Antaną Juodvalkį, Vytautą Kamantą, dr. Ferdinandą Kauną ir Mildą Lenkauskienę, o suvažiavimas papildė Zuzana Juškevičienę ir Gediminu Janulą. Į kontrolės komisiją pasiūlė Vaclovą Kleizą, Juozą Rimkevičių ir Antaną Šantarą. Suskaičiavus balsus paaiškėjo, kad nomi-

(Nukelta į 6 psl.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŽEMAITIJA

Prancūzų kilmės amerikietis, istorikas, Charles L. Thourot Pichel yra parašęs istorinį veikalą, pavadintą "Samogitia". Toje knygoje jis apžvelgia aisčių tautą (ypač žemaičių) iškilimą, kovas ir palaipsnų žlugimą istorijos eigoje. Charles Pichel gerai pažįsta Europos, ypač Prancūzijos istoriją. Jis buvo apdovanotas Prancūzų Renesanso aukso medaliu 1960 metais už jo istorinius raštus liečiančius prancūzų įnašą į Amerikos nepriklausomybės išsikvojimą.

Charles Pichel yra retas svetimtautis istorikas, kuris taip palankiai, simpatizuojačiai, bemaž idealizuojačiai, kalba apie aisčių tautas. Pagrindinis jo dėmesys, žinoma, skiriamas žemaičiams, kuriuos jis laiko savita aisčių tauta.

Čia bus bandoma patiekti tik kai kuriuos pasirinktus Pichelio knygoje vaizduojamus įvykius su jo pastabomis ar samprotavimais. Bus stengiamasi pasirinkti įvykius bei iškelti autoriaus mintis, kokių nepasitaiko ar kokios nėra taip išryškintos mūsų istorikų darbuose.

Vincas Vyčinas
ir
Antanas Kenstavičius

1. AISČIAI

Senoviniai aisčių gyvenamieji plotai tęsėsi nuo Vyslos upės vakaruose iki Diniepro ir dar toliau rytuose. Krikščionybei plintant nuo Bizantijos, didžiuliai rytų aisčių apgyventi plotai pateko slavų ortodoksų kultūros įtakon, aisčiams prarandant savą religiją ir kalbą, ir tuo pačiu, savą tapatybę.

Kievas byvo rytinių aisčių pagrindinė tvirtovė. Apie 900-tuosius metus jis pateko rusų kunigaikščio Igoro žinion, jam nužudžius aisčių kunigaikščius Askoldą ir Dyra. Apie 1000-sius metus vokiečių gentys ėmė pulti vakaruose. Iki tolei sėslūs žemdirbiai aisčiai pradėjo persiorientuoti į karinio gyvenimo būdą.¹

Jau 1017 metais žemaičių kunigaikštis Spera su savo kariais sumušė lenkų armiją, vadovaujama Baleslovo Narsiojo, kai šis įsiveržė į prūsų žemes.² Nuo to laiko prasidėjo palaipsniuis aisčių vienijimasis ir stiprėjimas, kuriame pagrindinė rolė teko žemaičiams. Pichelis teigia, kad "žemaičiai buvo atsparesni svetimoms įtakoms, ir jie buvo labiausiai karingi iš visų aisčių genčių."³

"Samogitijos" knygos įvade išsakmiai iškeliamas žemaičių narsumas. "Jokia kita tauta," sakoma tenai, "nėra nukovusi daugiau mongolų kanų mūšiuose, negu žemaičiai. Jokia tauta — įskaitant ir mongolus, laikomus jojimo ekspertais — neturėjo geresnių karo raitelių kaip žemaičiai. Jokia tauta nėra laimėjusi daugiau mūšių ir paėmusi daugiau karo grobio iš mongolų, kaip žemaičiai. Jokia tauta nėra pareikalavusi didesnio skaičiaus kritusių

aukų iš kryžiuočių ordino, kaip žemaičiai. Jokia tauta nėra sėkmingiau atmušusi gausybę svetimų armijų, įsibraunančių iš visų galimų krypčių ištisus šešis šimtmečius, kaip žemaičiai. Įsibrovėliai buvo kryžiuočiai iš vakarų, Džengiskano mongolai iš pietų, lenkai iš pietų, rusai iš rytų ir švedai iš šiaurės."⁴

Galimas dalykas, kad žemaičiai buvo kultūriniai atsparesni už visas kitas aisčių tautas dėlto, kad pas juos išsilaikė ir visą laiką veikė, taip vadinamoji, Senųjų Taryba. Lietuvoje Senųjų Taryba anksti prarado savo galią. Senųjų Taryba, išlaikiusi savo galią ir autoritetą žemaitijoje, prižiūrėjo, kad jos sostas būtų paveldėtas teisėto įpėdinio ir kad aisčių religija ir papročiai niekieno nebūtų pažeidžiami.

Pagal žemaičių tradiciją žemaitijos sostas būna paveldimas valdovo jauniausiojo sūnaus. Autoriaus teigimu jau X šimtmečio (o greičiausia ir dar gerokai anksčiau) žemaitiją valdė kilni žemaitiška, taip vadinama, Saulės giminė (House of Sun). Pavyzdžiui, jau minėto kunigaikščio Speros tėvas, kunigaikštis Nemunas, priklausė Saulės giminei. Labiausiai pasižymėjęs Saulės giminės žemaičių valdovas ir karys buvo kunigaikštis Ringaudas (Ryngold). 1222 metais jis paveldėjo žemaitijos sostą iš savo tėvo, kunigaikščio Montvilo (Daugeručio sūnaus), būdamas jo jauniausias sūnus.

Dar kunigaikščiui Montvilui esant gyvam, jo vyriausias sūnus Erdvilas, Ringaudas brolis, vadovavo jungtinėms žemaičių ir lietuvių jėgoms, šioms išlais-

Šešiadešimt Žemaitijos valdovų 1415 metais vyko skūstis į Constance šv. Romos imperijos generalinei tarybai dėl kryžievių ordino saugavimų ir užpildinėjimų.

vinant slavų okupuotas aisčių žemes. Lietuvos kunigaikščiui Žyvitui mirus, jo sostą paveldėjo Erdvilas. Bendromis jėgomis Ringaudas ir Erdvilas harmoningai valdė aisčių žemes kariškai ir politiškai.

Kalbėdamas apie Ringaudą, autorius sako: "Manoma, kad jis buvo pirmasis įvedęs sėkmingą nukariautuose kraštuose politiką, pasisavintą jo sosto paveldėtojų, pagal kurią laikomasi taisyklės: 'nieko nauja nepridėk ir nieko sena nepakeisk' ir pagal kurią reikalaujama, kad valdžia žmonių emocijų įstatymais nesaistytų."⁵ Žmonių religiniai bei papročių įsitikinimai visose tautose visad yra lydimi stiprių emocijų bei jausmų: tautos yra labai jautrios savos religijos ar papročių pažeidimams. "Ringaudas", toliau sako Pichelis, "greičiausia buvo pirmasis valdovas, sulydęs aisčių tautas į tvirtai funkcijonuojančią karinę sąjungą, ne kiek nepažeidžiančią žemesniųjų kunigaikščių autonomijos bei turėtų teisių ar paveldėjimų."⁶ Pichelio teigimu, rusų pirminės kronikos pažymi Ringaudą karinį neprilygstamumą, ir jos pabrėžia, kad jis su savo armijomis pasiekęs didelių laimėjimų.⁷ Kaip priklausęs žemaitiškai Saulės giminei, Ringaudas visada turėjęs saulės simbolį išgraviruotą ant savo skydo, diržo ir šalmo.⁸ Ringaudas daugiausia pasižymėjo savo pergalingomis kovomis su mongolais. Dėl staigios ir netikėtos Ringaudos mirties 1242 metais kaltė greičiausiai krinta ant jo svainio Mindaugo, vieno iš Lietuvos kunigaikščių, kuris žudydamas savo brolius ir gimines, pa-

sidarė didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu.⁹ Bijodamasis Senųjų Tarybos, saugojusios aisčių papročius ir dabojusios paveldėjimų teisėtumą, Mindaugas atliko visus savo politinius žudymus pasalomis.¹⁰ 1253 metais apsikrikštijęs jis buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi. Žemaitija į jo karaliją neįėjo.¹¹

Po Ringaudos žemaitijos sostas atiteko jo jauniausiam sūnui Treniotai, kuris pasireiškė kariniais gabumais kovose su mongolais, kryžiuočiais bei kalavijuočiais. Mindaugas gi tuo metu, sudarydamas abipusiai naudingas sutartis su kalavijuočiais ir pasitelkdamas katalikų dvasiškiją, siekė sunaikinti pagoniškas aisčių valdymo formas ir įkurti krikščionišką aisčių tautą.¹² Šitoks Mindaugo ėjimas prieš aisčių tradicijas ir kultūrą, žinoma, nepatiko žemaitijos Senųjų Tarybai ir Treniotai — tuo labiau, kad pastarieji patyrė apie Mindaugo kėslus atiduoti popiežiui Ringaudos laikais žemaičių iš mongolų pagrobtais turtus (patekusius į mongolų rankas jiems apiplessiant bažnyčias), pačiam tampant imperatoriumi.¹³ Galimas dalykas, kad jie būtų atsikratę Mindaugo ypač dėl to, kad Treniota gavo naujų davinių apie atsakingumą dėl jo tėvo mirties.¹⁴ Tačiau įvyko kitaip: Daumontas, kitas žemaičių kunigaikštis nužudė Mindaugą 1263 metais.¹⁵ Treniota pasidarė Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu. Trumpas jo valdymas pasireiškė jo griežtu laikymusi aisčių tradicijų ir juo nuožmumu krikščionių atžvilgiu. Po dviejų metų valdymo jis buvo užmuštas medžioklės metu.

Tikrieji aisčių vienytojai, matomai, buvo Ringaudas ir vėliau Treniota — vyrai, kurie siekė išsaugoti ir ginti aisčių religiją, papročius ir gyvenimo būdą. Aisčiai tada — kaip ir kiekviena tauta bet kada — čia savo prigimtimi siekė išsaugoti savo religiją, papročius, tradicijas ir gyvenimo būdą — ginti savo laisvę. Ar Mindaugui šitos aisčių aspiracijos rūpėjo, ar jis daugiau buvo suinteresuotas asmeniškai galybe ir sužerėjimu? Klausimas vertas dėmesio.

Būdami tarsi žnyplėse įsprausti tarp kryžiuočių ir kalavijuočių, žemaičiai daugiausia ir grūmėsi su jais. Šitose kovose jie intensyviai bendradarbiavo su Kęstučiu, šiam valdant vakarinę Lietuvą. Jie Kęstutį mėgo. Jis "įgijo didelę žemaičių pagarbą dėl to, kad jis buvo tvirto pagoniško nusistatymo ir taipgi, kad jis vedė jų mėgiamą kunigaikštę, Ringaudos, jų mylimo herojaus, palikuo-
nė."¹⁵

(Bus daugiau)

1 Cf. Charles L. Thourot Pichel, *Samogitia* (Wilkes-Barre: Maltese Cross Press, 1975), p. 19.

2 Cf. p. 25.

3 p. 27.

4 pp. 5-6.

5 p. 37.

6 Ibid.

7 Cf. Ibid.

8 Cf. p. 43.

9 Cf. pp. 66-7.

10 Cf. p. 69.

11 Cf. p. 71.

12 Cf. p. 70.

13 Cf. p. 74.

14 Cf. Ibid.

15 Cf. p. 75.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Šiapus ir anapus Pirenėjų

Henrikas Stasas

(22)

Iš katedrosėjome toliau taisytais akmenimis grįstom gatvelėm, pro El Greco namus ir jo darbų muziejų. El Greco turėjęs čia turtingus namus ir labai ištaigingai gyveno. Ispaniją jis atvyk iš Kretos, kur tremtyje gyveno jo tėvai. Tikra jo pavardė buvusi Domenico Theotokopuli, tačiau ispanai - kaip atvykusį iš Graikijos - praminė jį El Greco. Venecijoje jisai studijavo meną garsųjų renesanso dailininkų

L. FONDO

SUVAŽIAVIMAS...

(Atkelta iš 4 psl.)

nacijos komisijos pasiūlyti kandidatai išrinkti į tarybą ir kontrolės komisiją.

Balsus skaičiuojant, kalbėjo kun. K. Kuzminskas ir prašė remti LKB Kronikas, kurios leidžiamos 4 kalbomis ir siuntinėjamos į visus pasaulio kraštus. R. Rūgytė kvietė dalyvauti perspausdintos AUŠROS pirmos knygos sutiktuvėse. Prašė užsiprenumeruoti ir paremti auką.

Rezoliucijų komisijos vardu Vytautas Kutkus perskaitė šias išvadas, kuriose po trumpų pasisakymų, buvo priimtos.

Išvadose prašoma:

1. Sudaryti testamentus ir turimą turtą ar jo dalį palikti Lietuviai Fondui,
2. Jaunąją kartą stoti į Lietuvos Fondą ir užtikrinti jo tęstinumą,
3. Mirusiųjų įpėdinius sutvarkyti Lietuvos Fonde atstovavimą ir pranešti naujus adresus,
4. Didesnį dėmesį kreipti į lituanistines šeštadienines mokyklas ir labiau jas paremti,
5. Dariaus ir Girėno skrydžio 50 metų sukaktį tinkamai paminėti ir reikalauti pašto ženkle išleidimo,
6. Suvažia v i m a s dėkoja Lietuvos Fondo vadovybei už gerą ir sąžiningą fondo reikalų tvarkymą,
7. Lietuvos Fondo vadovybė dėkoja:
 - a. lietuvių visuomenei už teiktą paramą ir prašo toliau remti,
 - b. LB Krašto, apygardų ir apylinkių valdyboms bei visiems įgaliotiniams už nuoširdų bendradarbiavimą ir
 - c. spaudai, redaktoriam, bendradarbiams ir lietuviškų radijo vėdėlių vedėjams.

Suvažiavimas praėjo darbingoje nuotaikoje ir tetruko tik 4½ val.

Suvažiavimas buvo baigtas visiems sugiedojus Lietuvos himną. (aj)

studijose ir grįžęs į Toledo tapo čia vienu garsiausių to amžiaus tapytojų. Jis čia tapė ne tik madonas ir šventuosius, bet ir savo bendraamžininkus kuriuos įamžino drobėje išbausioj sintetinėje šviesoje. Jo tapyti žmonių veidai nepaprastai ištempti, oda nubaltinta, o akys juodos ir atrodo persunktos gilių emocijų ir askezes. Savo menu El Greco pristato mums pasaulį ne tokį kokį išivaizduojam. Jo galvoje me nininkai yra filosofai, kurie pakreipia idėjas ir pertiekia mokslą per meną. I daiktų proporcijas jis nekreipia dėmesio, tačiau jo tapyba spinduliuoja vidaus šviesą. Jo mene svarbiausia vaidmenį vaidina šviesa ir spalvos. El Greco buvo pirmas ispanų dailininkas, kuris išsilaisvino iš itališko stiliaus ir surado save. Svarbiausia, kad jo laikmetyje visi ispanų dailininkai turėjo paklusti inkvizicijai, kuri tuo metu kontroliavo visą Ispanijos kultūrinį gyvenimą. Jei dailininkas pvz. vaizdavo pragarą ne taip kaip buvo reikalaujama, jis turėjo atsakyti prieš Sanctum Oficium. Įdomu, kad inkvizicija toleravo El Greco darbus, kuriuos 19-tame šimtmetyje net liberalai nepripažino. Gal dėl to ji toleravo, kad jis yra atlikęs daug bažnyčios užsakyimų, kurie buvo skirti kovai prieš besiveržiantį į Ispaniją protestantizmą.

Susipažinti su vienu garsiausiu El Greco tapybos darbu, sustojome Sv. Tomo bažnyčioje. Tai XIV šimtmečio pastatas su įdomiu mudejarų stiliaus bokštu, anksčiau buvusiu maurų minaretu. Šioje bažnyčioje vienas žymiausių El Greco darbų yra tapytas 1586 metais. Tai kunigaikščio Orgaz laidotuvės, arba geriau sakant - padėjimas į karstą. Tai didelis, kokia 8 pėdų aukščio paveikslas, kurio viršus baigiasi puslankiu, o apačia stačiakampė. Čia El Greco vaizduoja sceną iš 1323 metų, kur - pagal tradicinį pasakojimą - šv. Augustinas ir šv. Steponas guldo į karstą Toledo kunigaikštį, aristokratą ir filantropą Orgaz. Už jo karsto stovi visa eilė liūdinčių kilmingų asmenų, o viršuje vaizduojamas dangus ir žemė. Tai nepaprastai išpūdingas El Greco darbas.

Netoli šios bažnyčios, kitoj siauroj gatvelėj priėjme buvusią garsią žydų sinagogą, sta-

tytą karaliaus Petro I-jo laikais. Iš lauko atrodo gana paprastas statinys, tačiau vidus išpuoštas maurų stiliaus kolonom ir puslankėm arkom, kurios dekoruotos smulkia stuka ir iš medžio drožtais barjefais. Tai bene geriausias ir tipiškiausias mudejarų stiliaus darbas. Tačiau 1942 metais sinagoga buvo paversta krikščionių bažnyčia ir dedikuota šv. Mergelei Marijai. Kita, gal didesnė, buvusi žydų sinagoga dabar vadinama Santa Maria Blanca, taip pat 1405 m. buvo paversta bažnyčia ir perduota Caltrava ordiniui.

Reikia pastebėti, kad Toledo buvo viena didžiausių ir turtingiausių žydų kolonija visos Ispanijos. Didžiulis žydų kvartalas čia tęsėsi visu uolos pakraščiu virš Tacho upės. Čia buvusi ir garsi žydų vertėjų mokykla, bei enciklopedinė kultūros vieta, vadinama Plaza de la Juderia. Dabar ši vieta vadinama Paseo de Crista-bal. Siame žydų kvartale ypač gyvai reikėsi įvairi prekyba. Čia buvo prekiaujama orientališkais kilimais, Indijos perlais ir arabų kvepalais. Tai buvo turtingiausia žydų kolonija Ispanijoje. Tačiau kai 1355 metais religinis ispanų gyvenimas virto degančiu fanatizmu, tada prieš žydus kilo nepasitenkinimas ir vyko pogromai. Ir nors daugumas žydų buvo priversti apsikrikštyti, maurams pralaimėjus jie beveik visi tapo Inkvizicijos Holococusto auka.

Nors jau buvo vėlyva popietė, tačiau karšti saulės spinduliai, įkaitinę Toledo granitą, pripildė siauras gatveles troškinančiu karščiu. Iš gatvelių dabar išėjome į atviresnę vietą, kur uolos pakilime stovėjo milžiniškas Alkazaro masyvas. Ši Toledo istorinė tvirtovė buvo taip pat daug kartų sugriauta ir vėl atstatyta. Šios statybos pradžia 13-tame šimtmetyje. Vėliau karalius Karolis V-sis ją pavertė savo dvaro rūmais. 18-19-tame šimtmetyje tvirtovė buvo keletą kartų sunaikinta ir vėl atstatyta. Tačiau labiausiai ši vieta pagarsėjo 1936 metais, pilietinio karo metu. Tuo metu nacionalistai buvo isivertinę Alkazare ir juos respublikonai čia laikė apsuptus net 77 dienas. Galiausiai Alkazaro komendantui buvo pasiūlyta pasiduoti. Priešingu atveju jo sūnus, kuris tuo metu buvo respublikonų nelaisvėje, bus sušaudytas. Čia pasikartoję antrą kartą toks pat įvykis ispanų istorijoje, apie kurį anksčiau esu rašęs, kada maurai laikė apsupę Tarifos tvirtovę ir grasino nužudyti tvirtovės vado Gusmano

■ Laiškai Dirvai

Neklaidinkime kitų ir savęs

1983 m. balandžio 7 d. Dirvoje Nr. 14-8, aprašant dail. A. Tamošaičio parodą ir paskaitą Bostone, E. Ribokienė rašo: "Dail. A. Tamošaitis paskaitoj klausytojams gyvai pateikė daug lietuvių liaudies meno žinių. Jis sakė: puoselėti ir palaikyti liet. liaudies meną labai svarbu. Svarbiau ir už kalbą. Su menu lengviau galima išeiti į platųjį pasaulį. Su lietuvių kalba tik su mokančiais lietuviškai. Per tautodailę geriau pažins mūsų tautą ir nekalbantys lietuviškai lietuviai ar kitatautis".

Mums ir užkliuvo žodžiai: "Svarbiau ir už kalbą. Per tautodailę geriau pažins mūsų tautą ir nekalbantys lietuviškai lietuviai ar kitatautis".

Mes neneigiame tautodailės. Tautodailė gražiai reprezentuoja mūsų tautą. Ir įeiti į kitataučius yra visos priemonės geros, kurios reprezentuoja mus ir kurio-mis galima patraukti kitus. Tačiau ir neneigiant menų, mes suabejojame, kiek mes sudominam kitataučius savo parodomis ir kiek jų atsilanko į jas, net ir pačių lietuvių? Taigi su posakiu, kad menas "Svarbiau ir už kalbą" su tuo nenorime sutikti. Išėjimo mūsų lietuvių kalba mūsų pačių yra stumiama į užpečkį. Turime nemažą lietuvių prieauglį. O kiek jų lanko lituanistines mokyklas? Daug jauni-mo jau bodisi lietuvių kalbos. O išgirdę dar autor-etingą žodį, kad kalba nėra tokia svarbi, tai yra

sūnų, jei šis nepasiduos. Ir ši kartą -- kaip ano meto didvyris Gusmanas, paaukojęs savo sūnų ant tėvynės aukuro -- pulkininkas pasielgė taip pat: Alkazaro neišdavė. Zinoma, jo sūnų respublikonai sušaudė, bet nacionalistai pralaužė apsupimo žiedą ir Alkazaras buvo išvaduotas.

Netrukus atvyko ir mūsų autobusas. Tiek susipažinę su šiuo muziejiniu miestu keliavome toliau į Madridą, esanti tik už 43 kolometrų nuo Toledo. (Bus daugiau)

paskatinimas dar mažiau domėtis ja. Kai nyks kalba, išnyks ir tautybė. O kai išnyks tautybė, tada ir to liaudies meno gal niekas nebepuoselės. Kiek yra nukentėjusių už lietuvių liaudies meną? Nežinom. O už lietuvišką žodį carai trėmė į Sibirą, bruko lietuviui graždanką, kad jis užmirštų savo gimtąją lietuvių kalbą. Tik lietuvi motina net prie ratelio savo vaikučius mokė gimtosios lietuvių kalbos ir rašto. Tik kalbos dėka yra mūsų tauta. O lietuvių kalba yra viena iš seniausių gyvų kalbų ir gal viena iš gražiausių. Prisi-menu iš universiteto, kai prof. Juozas Eretas sakydavo: Kiek kalbų mokėsi, tiek kartų būsi žmogum. O ką jau bekalbėti apie savo gimtąją kalbą. Kalba yra labai svarbus tautinis veiksnys, o ypač mūsų dienų iš-eivijoje, kada ta pati kalba ok. Lietuvoj -- mūsų tėvy-nėj -- vėl kaip ir caro laikais stumiama į užpečkį, o brukama rusų jau net nuo vaikų darželių.

Tad mums lietuviams iš-eiviams ne tik nevalia, bet ir nusikaltimas atsisakyti ar nors žeminti savo tėvų kalbą. Dail. A. Tamošaitis atlieka gražų darbą su lietuvių liaudies menu. Tačiau už meną pastatyti aukščiau už mūsų tėvų, protėvių ir žilos senovės lietuvių kalbą, yra nevalia jam ar kam nors kitam. Mes didžiuojame savo kultūrą, savo papročiais, savo tautinėmis tradicijomis ir tautiniu menu, bet labiau už viską didžiuojame savo gražią kalbą. Už ją lietuvis kovojo, buvo tremiamas net ir mirė. Kiekvienai tautai sava kalba yra šventa, ji yra šventa ir mums lietuviams. Skatinkime jaunimą mokytis ją, mylėti ją ir gerbti, nes tai didysis tautos vadovas ir kelrodis. Išnyks kalba, išnyks ir tauta. Todėl ji yra šventa.

P. Žičkus
Dorchester, Ma.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKI

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Dainų Šventei artėjant

JURGIS JANUŠAITIS

Sparčiai artėjame į Antrąsias Pasaulio Lietuvių Dienas. Joms pasiruošimas vyksta dideliu intensyvumu. II PLD-nų vyr. komitetas su atskirų renginių komitetais posėdžiauja iki vidurnaktų. Daug problemų, daug rūpesčio. Norima gi, kad PLD-nos būtų išpūdinamos, kad renginiai liudytų mūsų tautinį gyvastingumą, kad jos neštų ir pavergtos tėvynės tėvynainiams viltį į prisikėlimą laisvam, nepriklausomam gyvenimui. II PLD-nos išjudino laisvojo pasaulio lietuvius aktyvesnei veiklai, ką liudija įvairių laisvojo pasaulio kraštų LB pirmininkų pareiškimai.

Sia proga norisi šnektelėti apie II PLD-nų vieną iš didingųjų renginių — VI-tąją JAV ir Kanados lietuvių Dainų šventę.

Ji įvyksta liepos 3 d., sekmadienį, 2 val. p.p. University of Illinois at Chicago Pavilion (Racine ir Harrison gatvė). Salė erdvi, talpina 8000 žmonių. Sakoma, kad ir dainų skambėjimas čia būsiąs geras, salė tam pritaikyta.

Taigi dabar belieka tik, kad visi šventėje dalyvauti užsiregistravę chorai tinkamai paruoštų repertuare numatytas dainas, kad suvažiuotų Chicagon laiku, išvertų ir pakeltų pasitaikančius sunkumus.

Dainų šventės komiteto pirmininkas Vaclovas Momkus į artėjančią šventę žiūri su dideliu optimizmu. Jis džiaugiasi ir savo komiteto nariais, kurie su ypatingu atidumu atliko savo išpareigojimus. O darbas milžiniškas. Sakysime repertuaro gaidos. Tą darbą atliko niekad nepavargstas Kazys Skaisgirys. Joana Krutulienė - chorų registracijos komisijos pirmininkė daug laiko pašventė chorus registruodama, juos ragindama, vesdama susirašinėjimą.

Buvo labai svarbu Dainų šventei parinkti tinkamą, gražių dainų repertuarą. Tą dar

bą laiku ir gerai atliko muzikinė komisija - Vaclovas Verikaitis, Faustas Strolia, Emilija Sakadolskienė. Tai patys svarbiausieji darbai. Be abejo, savo darbus gerai atliko ir kiti komisijų pirmininkai bei jų nariai, kurių dėl šio rašinio apimties negaliu suminėti.

Dainų šventėje dalyvauti užsiregistravo iš viso 45 chorai su 1603 choristais. Į šventę iš Kanados atvyksta 10 chorų, iš Brazilijos vienas - Volungės choras. JAV šventėje dalyvaus 23 suaugusiųjų ir 11 mokyklų arba jaunimo chorų.

Sie skaičiai liudija, kad iševijoje lietuviška daina negrei-

Lietuvių Operos vyrų choras su dirigentu A. Geču ruošiasi Dainų šventei.

A. Plenio nuotr.

VI-tosios JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventės pirmininkas Vaclovas Momkus (kairėje) ir II PLD-nų vyr. komiteto pirmininkas dr. Antanas Razma, aptarę Dainų šventės problemas.

V. Jasinevičiaus nuotr.

tai nutils. Ji skambės didesnėse ir mažesnėse lietuvių kolonijose dar daugelį metų.

Dainų šventės komiteto pirmininkas Vaclovas Momkus tvirtina, kad Dainų šventės dar turi gilią prasmę, kad jos suaktyvina chorų veiklą, vienur kitur susiorganizuoja nau-

ji chorai, o veikiančiųjų chorų pajėgumą sustiprina nauji choristai.

Ypatingai džiugu, kad šventėje dalyvaus net 11 mokyklų ar jaunimo chorų, su 560 choristų. Tai mūsų atžalynas, kuris ilgainiui išaugs ir prates lietuvių chorų egzistenciją. Jaunimo chorų laukiama ne tik iš Chicagos, bet ir iš tolimųjų lietuvių kolonijų: Detroito, New Yorko, Clevelando, Los Angeles, Omahos. Mūsų jauniems dainininkams taip pat teks pakelti kelionių nuotolius nepatogumus ir nuovargi, tačiau tenka nuosirdžiai pasveikinti už ryžtą ir gražų darbą.

Gaila, kad šioje Dainų šventėje nesulauksime chorų iš tolimosios Australijos. O ten yra keleta gerai veikiančių, gerai dainuojančių chorų, kuriuos teko girdėti dainuojant Australijos lietuvių dienoje, Adelaidėje. Su apgailestavimu Australijos LB Krašto valdybos pirmininkas V. Bukevičius užsimena, kad dėl atstumo ir lėšų stokos Australijos lietuvių chorai šventėje dalyvauti negalės. Sveikintinas Lietuvių jaunuomenės choro 'Volungė' - Sao Paulo, Brazilijoje - ryžtas šventėje dalyvauti.

Kaip matome, IV-tajai JAV ir Kanados lietuvių šventei sparčiai ruošiamasi. Ja bus baigiami II PLD-nų kultūriniai renginiai. Tad tegul didingai skamba mūsų kūrėjų lietuviškos dainos II Pasaulio

Lietuvių Dienose ir tegul šios šventės aidą išgirsta kietai kovojanti lietuvių tauta okupacijoje.

II PASAULIO LIET. DIENŲ NAKVYNIŲ INFORMACIJA

Duodama informacija susipažinti tiems, kurie planuoja atvykti į Chicago II Pasaulio Lietuvių dienoms ir apsistoti viešbučiuose.

Bismarck Hotel 171 W. Randolph St., Chicago, 60601, telef. 312-236-0123, yra išrinktas kaip pagrindinis šventės viešbutis, kuriame bus apgyvendinti visi choristai — 20 dol. asmeniui.

Raddison - Continental Hotel, 505 N. Michigan Ave., Chicago, Ill. 60611, tel. 312-944-4100 viduryje "Magnificent Mile" čia apgyvendinti Jaunimo kongreso dalyviai — 15 dol. asmeniui.

University of Illinois Medical Center Campus — studentų bendrabutis visai netoli Ill. Circle Campus, kur vyks Sporto šventė ir Dainų šventė. Apgyvendinti tik sporto šventės dalyviai.

Holiday Inn (Ford City), 7300 S. Cicero Ave., Chicago, 60629, telef. 312-581-5300. Netoli Marquette Parko, Jaunimo centro, Oak Lawn ir kitų lietuvių gyve-

namų vietų. Čia bus apgyvendinti seimo dalyviai — 22 dol. asmeniui.

Sheriton Midway, 5400 So. Cicero, Chicago, Ill., 60632, telef. 312-581-0500. Taip pat arti Marquette Parko, Jaunimo centro — 19 dol. asmeniui.

Best Western - Ceasars Inn, 5001 W. 79th St., Oak Lawn, Ill., tel. 312-423-1100. Arti Marquette Parko ir Jaunimo centro — 17 dol. dienai asmeniui.

Oak Lawn Hilton, 95th and Cicero, Oak Lawn, Ill., telef. 312-425-7800. Liuksusinis viešbutis — 30 dol. dienai asmeniui.

Visi atvažiuojantieji į Chicago, gali naudotis šiais viešbučiais (išskiriant U. of I. bendrabutį), skambinant arba rašant tiesiogiai ir paminint, kad atvyksta į "Lithuanian World Festival".

• **Mirga Bankaitytė**, pagarsėjusi kanklininkė, II-ju Pasaulio lietuvių dienų metu Chicagos Cultural Center teatre duos kanklių muzikos rečitalį.

Skaityt kit ir platinkit
D I R V A

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

"Amber Holidays"

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Birželio 15	— \$1528.00	Rugsėjo 7	— \$1338.00
(su Ryga)		Rugsėjo 19	— \$1143.00
Birželio 22	— \$1338.00	Rugsėjo 26	— \$1110.00
Liepos 13	— \$1528.00	Spalio 5	— \$1229.00
(su Ryga)		(su Ryga)	
Liepos 20	— \$1338.00	Gruodžio 26	— \$1175.00
Rugpjūčio 3	— \$1338.00	(su Ryga)	
Rugpjūčio 17	— \$1528.00		
(su Ryga)			

Registracijos, informacijos reikalu
SKAMBINKITE

1-800-722-1300 (TOOL FREE)

Massachusetts ir Kanadoje 1-617-268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Ištaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES.

Ir gyvenimas — tik sauja pelenų

Prisiminimai apie Kazimierą Bridžių

(2)

Vladas Civinskas

Savaitraštį 'Suvalkietis' K. Bridžius rado sunkioje padėtyje. Prenumeratorių tebuvo tik apie 400, kurių didžioji dalis buvo siunčiama skolon. Atskirais numeriais Marijampolėje ir už jos ribų laikraščio būdavo parduodama iki 200. Bet Bridžiui ši padėtis nekėlė rūpesčių, tuo labiau, kad parama iš šalies buvo reali ir neterminuota. Ar dėl nepatyrimo, ar gal dėl kokių kitų priežasčių, Antanaitis Suvalkietį tvarkė labai paviršutiniškai. Suvalkietis buvo nuobodus, neturėjo bendradarbių nei Marijampolėje, nei už jos ribų. Platinimo tinklas nebuvo pradėtas organizuoti.

Bridžiaus rankose visa tai greitai keitėsi. Vien tik ryškesnio antraštinio šrifto parinkimas pagyvino visą pirmąjį laikraščio puslapį. Apskrities policijos istaigai telefonogramomis perduodamos įvairaus pobūdžio žinios buvo labai naudingos kronikai. Kiekviena tų žinių buvo talpinama po vietoje, kurios vardas buvo išskirtas stambiu juodu šriftu. Ir iš karto susidarė įspūdis, kad Suvalkietis Marijampolės apskrityje staiga praturtėjo bendradarbiais. Tokių vietovių kronikai pradžioje būdavo atiduodama ir visa informacija, surinkta apygardos teisme iš bylų ir tik vėliau, kai Suvalkietis susigraibė pakankamą korespondentų tinklą aplinkiniuose miesteliuose, įdomesnės bylos buvo skelbiamos 'Iš teismo salės' skyriuje. Taip pat vėliau atsirado skyrius 'Ap link apsidairius', kuriame svarbesnieji gyvenimo įvykiai būdavo palydinti ir komentarais. 'Spaudos apžvalgos' skyrius buvo naudingas dvigubam tikslui: skaitytojai jame rasdavo įdomesnių dalykų, perspausdintų iš kitų laikraščių, o redaktoriui buvo lengviau apsirūpinti laikraščiu medžiaga. Trečio ir ketvirto puslapių apačios, atskirtos juoda linija, buvo skirtos smulkiajai beletristikai, kurios Suvalkiečiui retai pritrūkdavo.

Kiekvieną savaitę redakcija gaudavo žinių iš įvairių Suvalkijos vietų. Rašė mokytojai ir šiaip raštingi žmonės - dažniausiai apie šaulių būrių, pavasarininkų kuopų ir kitų organizacijų veiklą. Kiekvienam tokiam naujam korespondentui jis tuoj pat dėkodavo laišku, partu paprašydamas ir kitokių naujienų iš jo apylinkės. Besiartinant Kalėdoms, visiems rimtesniems korespondentams buv išsiuntinėti prenumeratai rinkti lapai, kiekvieną paprašant talkos savo laikraščiu. Visų šių tokių paprastų pastangų rezultatai netrūkus buvo apčiuopiami. Sausio antrojo pusėj Suvalkietis turėjo dvigubai daugiau prenumeratų, negu Bridžius buvo jų radęs. Ir bemaž visi prenumeratoriai buvo apsimokėję. Ketvirtadienių vakarais kai Suvalkietis išeidavo iš spaudos, Marijampolėje prie spaudos kioskų jis jau buvo laukiamas laikraštis.

Suvalkietyje buvau atsira-

dęs anksčiau už Bridžių ir laisvomis nuo gimnazijos valandomis talkinau administracijos darbuose ir reporteriu redakcijoje. Naujų prenumeratorių antplūdis gruodžio pabaigoje ir per visą sausio mėnesį man atrodė labai geras ženklas ir stebėjau, jog Bridžius dėl to nerodė jokio entuziazmo. Aišku - jis tikėjosi žymiai daugiau. Ir kartą prasitariau, kad vis dėlto tai gera pradžia!

'Taip' - atsakė jis - bet kad tik tuo ir nesibaigtų.' 'O kodėl? Mes jau turime 1,400 skaitytojų!' - 'Sešupės Bangos turėjo 2,000 ir tų buvo per mažai. Mums toli iki Sešupės Bangų. Mūsų laikraštis niekad nebus įdomus.'

Supratau. Jį erzino nesuipratimas su karo cenzūra, tikriausiai - su komendantūros kpt. Elertu, kuris - anot Bridžiaus - 'skaityt tik savo cenzūruojamus laikraščius'. Naujų metų proga Bridžius Suvalkietyje buvo numatęs paskelbti jo paties sueiliuotų humoristinių sveikinimų vietos žymesniems žmonėms, kuriuos cenzorius pabraukė raudonu rašalu. Nedaug. Iš keliolikos posmų išbraukta ... tik po vieną eilutę, be to užteko, kad sveikinimai būtų skelbti netinkami. Bridžius bandė su cenzorium aiškintis, derėtis, netyčia pasikarščiaavo ir iki tol buvę geri santykiai suiro. Aišku, anksčiau ar vėliau jie turėjo pagerėti ir išsilyginti, bet buvo mė-

nuo kai karo cenzūra nekreipė dėmesio tik į skelbimus.

Bridžius buvo teisingas: Suvalkietis niekad 2,000 tiražo nepasiekė. Viena - nors su karo cenzorium santykiai ir pagerėjo, bet jie buvo tik korektiški. O antra - Marijampolė labiau ir labiau jautė vietinei spaudai nemalonų Kauno artumą. Visi Kauno dienraščiai dar tą patį vakarą buvo gauti Marijampolės spaudos kioskuose. Populiariausieji Kauno savaitraščiai čia taip pat buvo mėgiami. Visa tai mažino Suvalkiečio reikalingumą, tuo labiau, kad Kauno spauda buvo mažiau varžoma karo cenzūros ir tuo pačiu įdomesnė.

Bridžius gana greit lyg ir suaugo su Suvalkiečiu, gerai sugyveno su Mažunaičiu ir atrodė, kad jis čia pasiliks daugelį metų. Bet po keliolikos mėnesių santykiai tarp leidėjo ir redaktoriaus taip atvėso, kad Mažunaitis, šeštadieniais atvažiavęs į Marijampolę apmokė-

ti atsiradusių sąskaitų, žingsniuodavo per visą miestą Klimaitės viešbutin, vengdamas stabtelėti pakeleje esančiose savo laikraščio patalpose, aiškiai prisibijodamas nereikalingų susitikimų. Visoms sąskaitom Mažunaitis atsiveždavo pakankamai pinigų, trūkdavo tik redaktoriaus algai ir administracijos išlaidoms. Žiemos metu administracija visados turėdavo daugiau pajamų, iš ko dar buvo galima šiaip taip verstis, bet vasarą dažnai tekdavo apsieiti tik su keliolika litų ir per savaitę. Bridžius dažniau ir dažniau išmetinėdavo Mažunaičiui už susitarimų netesėjimą, grasindamas pasitraukti iš darbo. Tačiau tikriausiai tai buvo tik gąsdinimai, į kuriuos Mažunaitis nekreipė dėmesio. O vis dėlto Bridžius ieškojo progų pasitraukti į kitą panašų darbą, bet tokia proga pasitaikė tik po ketverių metų

(Bus daugiau)

Užjūrinis paskambinimas leidžia jums girdėti jų šypseną.

Kažkaip Italija neatrodo taip toli kada jūs skambinate.	Rate levels		
	10 mins.	Hours	
Yra taip gera vėl girdėti jų balsus, beveik lyg būtumėte kartu su jais.	EUROPE Including tax		
\$8.88 už 10 minučių yra žema kaina Italijai ir daugumai kraštų Europoje, kada jūs patys išsukate numerį naktį nuo 6 val. vak. iki 7 val. ryto.	Standard	\$14.77	7am-1pm
	Discount	11.10	1pm-6pm
	Economy	8.88	6pm-7am

Jeigu jūs turėtumėte klausimų dėl užjūrio skambinimų, išsukit nemokamai numerį 1 800 874-4000. Mes atsakysime į visus jūsų klausimus ir pasakysime kaip lengva išsukti tarptautiniam skambinimui.

 Ohio Bell

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

A. A. VYTAUTĄ
SIRUTAVIČIŲ-SIRUTĮ
PRISIMENANT

Laikas greitai bėga. Rodos dar taip neseniai, o jau balandžio 23 d. bus 20 metų kai mirė inžinierius Vytautas Sirutavičius-Sirutis.

A. a. Vytautas Sirutavičius-Sirutis gimė 1909 m. birželio 12 d. Vilniuje. Gimnaziją 1928 m. baigė šauliuose. Čekoslovakijoje Bruno universitete 1935 m. įsigijo inžinieriaus laipsnį. Grįžęs į Lietuvą dirbo Geležinkelio valdyboje, o vėliau savo tėvo vadovaujamos Molio bendrovės Daugėliuose

Vytautas Sirutavičius-Sirutis

plytinės statyboje, o ją patačius buvo tos įmonės

technikinis direktorius.

1944 m. rudenį su tėvais ir seserimi paliko Lietuvą. Gyvendamas Vokietijoje, susipažino su Sofija Abromaityte ir 1946 m. su ja susituokė.

1951 m. sausio 17 d. atvyko į Ameriką ir apsigyveno Detroite. Dirbo kaip įrankių gamintojas (tool maker), o paskutinius penkerius metus sirgo. Įsidarbinti savo specialybėje nepavyko, iš pradžių trukdė nemokėjimas anglų kalbos, o vėliau liga.

Velionis gyvendamas Detroite priklausė socialdemokratų 116 kuopai, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Detroito skyriui ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Detroito skyriui. Buvo uolus narys, ne tik dalyvaudavo susirinkimuose, bet rengiant pobūvius ir darbu prisidėdavo.

Velionis mirė po ilgos ir sunkios (širdies ir kepenų) ligos. Mirdamas paliko žmoną Sofiją su keturiomis dukrelėmis. Ji ir sunkiai dirbdama jas visas ne tik išauklėjo, bet ir išmokslino: Birutė Sirutytė-Barauskienė baigė Aušros lietuvišką mokyklą, priklausė skautams, baigė Holy Redeemer gimnaziją ir Wayne State Universitete vokiečių kalbą ir istoriją. Ištekėjusi už dr. Algio Barausko, augina keturius vaikučius: Liną, Taurą, Daną ir Kristiną; Zosytė Sirutytė baigė Aušros lietuvišką mokyklą, priklausė skautams, baigė Ho-

A.A. Antanas Petrauskas

Antanas Petrauskas gimė 1910 m. sausio 28 d. stambaus ūkininko šeimoje, Daugšigalių km., Pakruojo val., šaulių apskr.

Baigęs Linkuvos gimnaziją įstojo Karo mokyklon, kurią baigė 1931 m. jaun. leitenanto laipsniu ir paskirtas į 4-tą pėst. pulką.

Vedė stambaus ūkininko ir Lietuvos Seimo nario A. Repšio dukrą Adą. 1933 m. iš kariuomenės pasitraukė atsargon ir įstojo policijos tarnybon. Baigęs aukštesnę policijos mokyklą buvo paskirtas Klaipėdos krašte pasienio policijos rajono viršininku, o kiek vėliau Kretingos apskrities viešosios policijos vadu.

Dėl nuolaidaus būdo, takto ir lojalumo pavaldinių buvo gerbiamas ir mėgstamas.

Bolševikams okupuojant Lietuvą, Antanas su šeima pasitraukė Vokietijon. D. P. didžiosios emigracijos

ly Redeemer gimnaziją ir Wayne State Universitetą; Danutė Sirutytė-Norris baigė Aušros lietuvišką mokyklą, priklausė skautams, baigė Holy Redeemer gimnaziją; Giedrė Sirutytė-Stefankiewicz baigė Aušros lietuvišką mokyklą, priklausė skautams, baigė Holy Redeemer gimnaziją ir Mercy Universitetą.

A. Grinius

A. A. Antanas Petrauskas

metu atvyko Amerikon ir apsigyveno Detroite, kame gyveno jų sponseris dr. J. Sims (Šimoliūnas), Ados Petrauskienės giminaitis.

Antanas ir jo žmona Adą gavo gerai apmokamus darbus, o atėjus pensijų amžiui — geras pensijas. Atrodė, kad asmeninis gerbūvis klostosi palankiai. Abu vaikai duktė Lilė ir sūnus Viktoras sėkmingai lankė universitetą.

Antanas įsijungė į Detroito lietuvių visuomeninę veiklą. Jis buvo narys: Tautinės S-gos, šaulių Sąjungos, Balso, DLOC, Lietuvių Namų Draugijos, Dariaus-Girėno Klubo, Šv. Antano parapijos ir dažnas tų organizacijų valdybų veiklus ir dosnus narys.

Jis buvo kitų požiūroms tolerantas, smagaus lengvo humoro malonus pašnekovas visų mėgiamas ir laukiamas.

Ištiko baisi nelaimė. Mylima vienturtė duktė studentė Lilė žūsta auto katastrofoje.

Tėvo širdis atlaikė, bet liko sužalota visam laikui. Antanas ėmė sirgti sunkiais širdies negalavimais. Dėl nesveikatos pusę metų gyveno Floridoje, o vasarai grįždavo Detroitan. Dėl vis blogėjančios širdies ligos 1938 m. kovo mėn. viduryje Floridoje buvo padaryta širdies operacija, iš kurios Antanas nebeatsikėlė, pasirgęs dešimtoje dienoje, kovo 28 d., mirė.

Liūdi žmona Adą, sūnus Viktoras su šeima, liūdi visi Detroito lietuviai netekę mielo, tauraus lietuviopatrioto.

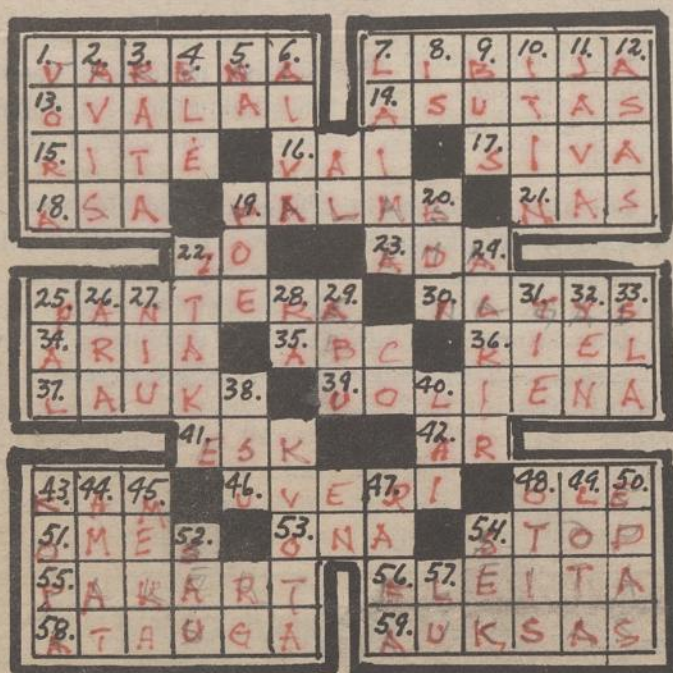
Stasys Šimoliūnas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel: (216) 942-8030 ar viskas bus sutvarkyta.

Kryžiažodis Nr. 14

Gulsčiai: Vyt. Didžiojo laikų miestas; 7 — Afrikos valstybė; 13 — Apvalainos figūros; 19 — Arklio plaukas; 15 — Verpstės dalis; 16 — Jaustukas; 17 — Bra-manų dievas; 18 — Kilpelė sagai; 19 — Atogrąžų medis; 21 — Priešdėlis ir galūnė; 22 — Graikų mitol. karalaitė, paversta į telyčią; 23 — Moters vardas; 25 — Plėšrus žvėris; 30 — Žvėries ginklas; 34 — Artojas prie darbo; 35 — Taip vad. kai kurių valstybių P. Amerikos sąjunga; 36 — Vokietijos laivyno bazė (vok. rašyba); 37 — Po atviru dangum; 39 — kieta mineralinė masė; 41 — Ryk; 42 — Aršeniko cheminė santrupa; 43 — Testamentinis klausimas; 46 — Taip aukštaitis vadina atkaklią moterį; 48 — Valio (isp.); 51 — Liet. "instinkto" pakaitalas (daug. galininke); 53 — Moters vardas; 54 — Tarptautinis kodas: stoka; 55 — Muravjovo rezoliucija; 56 — Muzikos instr.; 58 — Atžala; 59 — Vertin-gas metalas.

Stačiai: 1 — Eilė: (gal. l.); 2 — Naudingas gyvūlys; 3 — Mokesčio dalis; 4 — Moters vardas; 5 — Paskatink! 6 — Dzūko pakinktų dalis; 7 — Sen. lietuvių deivė; 8 — Prielinksnis; 9 Taps; 10 — Labai;

11 — Sala Indijos vandenynė; 12 — Sen. pinigai; 16 — Štai; 19 — žymus Amerikos poetas ir kritikas; 20 — Valgai, kaip gyvūlys! 22 — Odisėjaus gimtinė; 24 — Badmetis; 25 — Bičiulis (angl.); 26 — Romėno aukuras; 27 — Ragini arkli; 28 — Radioaktyvaus elemento santrupa; 29 — Kiek skaitvardis; 31 — Įvardis daugiskaitoj; 32 — Japonų pinigai; 33 — Liet. organizacijos santrupa; 40 — Tegu! 43 — Supustytas smėlis; 44 — Amatininko santrupa; 45 — Saudi Arabijos miestas; 47 — Miestas, esąs Egipto ir Palestinos pasienyje; 48 — Amerikos elektrinio keldo išradėjas; 49 — Prancūzijos upė; 50 — Literatūros žanras; 52 — Egoizma žymintis įvardis; 54 — Paskui mane; 57 — Liutetium (chem. elemento žymuo).

h. agn—

GALVOSŪKIO NR. 13.
SPRENDIMAS

- 1 — Kazys Būga, kalbininkas.
- 2 — Jonas Aistis, poetas ir rašytojas.
- 3 — Adomas Galdikas, dailininkas.
- 4 — Tadas Vizgirda, architektas.
- 5 — Antanas Salys, kalbininkas.

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai aptarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TUKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS

PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORPORATION

40 East 49th Street (Corner of Madison Ave.)

NEW YORK, N. Y. 10017

Tel.: (212) 758-1150, 758-1151

Apple-Valley, Minn. 55124
So. Boston, Mass. 02127
Bridgeport, Conn. 06610
Chicago, Ill. 60629
Cleveland, Ohio 44134
Fort Wayne, Ind. 46808
Grand Rapids, Mi. 49505
Hackensack, N. J. 07601
Houston, Texas 77036
Irvington, N. J. 07111
Hartford, Conn. 06106
Lakewood, N. J. 08701
Montebello, Ca. 90640
Miami Beach, Flo. 33139
New Haven, Conn. 06511
Newark, N. J. 07106
New York, N. Y. 10003
New York, N. Y. 10011
Philadelphia, Pa. 19122
Philadelphia, Pa. 19141
Pittsburgh, Pa. 15203
Waterbury, Conn. 06710
Worcester, Mass. 01610
Youngstown, Ohio 44503

72 County Road No. 42
393 West Broadway
1880 Seaview Ave.
2501 West 69 Street
6089 State Road
1807 Beineke Road
1541 Plainfield Ave. NE
112 Main St.
8517 Beechnut
1082 Springfield Ave.
1839 Park St.
241 Fourth Street
1800 W. Beverly Blvd.
1352 Washington Ave.
1329 Boulevard
698 Sanford Ave.
45 Second Ave.
135 West 14 St.
1214 N. 5th Street
4925 Old York Rd.
1307 E. Carson Street
555 Cook Street
144 Millbury Street
309 W. Federal Street

612-432-3939
617-268-8764
203-367-2963
WA 5-2737
884-1738
432-5402
NE 616-361-5960
201-342-9110
(713) 777-9542
374-6446
203-232-6600
FO 3-8569
213-727-0884
305-532-7026
LO 2-1446
373-8783
AL 4-5456
CH 3-2583
PO 3-4818
GL 5-9586
HU 1-2750
756-1668
SW 8-2868
RI 3-0440

BOSTONO LIETUVIAI

ŽMOGUS IR KULTŪRINĖS APRAISKOS ARCHITEKTŪROJE

Kovo 8 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje svečias iš tolimos Kalifornijos arch. Edmundas Arbas skaitė paskaitą "Žmogus ir kultūrinės apraiškos architektūroje". Paskaitą rengė LB Bostono apygarda, talkinant ALIAS Bostono skyriui. Su prelegentu supažindino apygardos pirm. Jonas Rūtenis. Paskaitos pasiklausyti susirinko gausus būrys Bostono ir apylinkės lietuvių, bet daugumą sudarė inžinieriai.

Prelegentas arch. Arbas įdomiai kalbėjo apie architektūrą kaip apie tam tikrą meno sritį. Esą mūsų dienomis daug rašoma apie kitas meno sritis, bet architektūra paliekama nuošaliai. Architektūra priklauso erdvės menui, į kurią įeina ne vien pastatai, bet ir visa aplinka. Bet pati esmė glūdinti ritme, kuris reiškiasi pastato plano, sienų plokštumų ir jų masių santykiuose. Architekto uždavinys esąs jungti į monumentalumo, formų grakštumo vienetą skirtingus architektūros pradus, panaudojant tam visus konstrukcijos ir grožio dėsnius. Architektūra esąs senas menas kaip ir pats žmogus.

Lietuvos senoji architektūra buvusi daugiau iš medžio.

Po II-jos pasaulinio karo modernizmas atėjęs į architektūrą. Jis prasidėjęs Vokietijoje ir Prancūzijoje. Ir okup. Lietuvoje, pav. Žirmunuose esanti moderni statyba, kaip degtukų dėžutės. Bet tos statybos plokšti (flat) stogai ten netinka, nes ten daug sniego ir lietaus. Ateityje mažėjant medžiui, moliui, smėliui reiks ieškoti naujų statybinių medžiagų ir naujų architektūrinių formų. Tada gyvenimas vėl bazuosis į miestus. Skaidrėmis parodė daug architektūrinių darbų jo paties ir kitų architektų. Ir taip ir savo laisvalaikio darbus — tapybą.

"AUŠROS" MINĖJIMAS

"Aušros" 100 metų sukakties minėjimas įvyks balandžio 24 d. 2 val. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Paskaitą skaitys Yale universiteto dėstytojas poetas Tomas Venclova. Meninę dalį atliks ir rašinius iš pirmųjų Aušros numerių skaitys Stasys Santvaras, Aldona Dabrilaitė-Lingertaitienė ir Gita Markevičiūtė-Kupčinskienė. Rengia LB Bostono apygarda ir kviečia visus į šį minėjimą.

A. A. KOMP. JULIAUS GAIDELIO MINĖJIMAS

A. a. komp. Juliaus Gaidelio minėjimas įvyks gegužės 1 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Kartu vyks ir moterų dailės darbų paroda. Parodos atidarymas 2 val. o minėjimas 3 val. Programoje šv. Kazimiero parapijos choras iš Brocktono, Bostono vyrų sekstetas, solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson, solistas Benediktas Povilavičius, o solistams akompanuos dr. Saulius Cibas. Rašytojas Stasys Santvaras tars keletą žodžių apie komp. J. Gaidelį. Rengia LMF Bostono klubas ir kviečia atsilankyti ir prisiminti mūsų mielą komp. Julijų Gaidelį.

KAS ATSITIKO SU KAZIMIERO PRATAPO PALIKIMU?

1963 m. mirė Kazimieras Pratapas. Jis paliko palikimą, kuris privalės būti naudojamas studentų stipendijoms. O po 20 metų nuo mirties perduotas kojam nors universitetui. 20 suėjo. Kas yra padaryta su tuo testamentu. Yra testamento vykdytojai, jie tai turi sutvarkyti. (pž)

PARENGIMAI

• Balandžio 24 d. "Aušros" 100 metų sukakties minėjimas South Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Pradžia 2 val. p. p.

• Gegužės 1 d. a. a. komp. Juliaus Gaidelio minėjimas So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

• Gegužės 15 d. Joe Casper išrinkimui renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Pradžia 2 val. p. p.

• Gegužės 22 d. 3 v. p. p. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos metinis koncertas-balius.

• Rugpjūčio 14 d. Lietuvių Bendruomenės Bostono apygardos diena Maironio Parke, Worcesteryje. (pž)

LOS ANGELES

• LSS Ramiojo Vandeno Rajono Vadija š. m. gegužės mėn. 14 d., šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje rengia nuotaikingą PAVASARIO BALIŲ.

Programoje: meninė dalis, vakarienė, bendros dainos, šokiai ir kt.

Visi kviečiami atsilankyti ir paremti skautus ir skaites vykstančius į 1983 metų JUBILIEJINĘ STOVYKLĄ Kanadoje. Auka tik \$10.00.

Stalus ar bilietus užsakyti pas skautininkes V. Barmienę tel. 413-6787, I. Bužienę tel. 454-6048 ir L. Jarašiūnienę tel. 453-2149.

KANADOS LIETUVIAI

J. Varčius

• "Vilniaus" karalaitės rinkimai įvyks rengiamame baliuje balandžio 30 d., šeštadienį, 7 val. vak. LN Mindaugo menėje. Jau gautas sutikimas iš keletos lietuvių, kurios pasižadėjo dalyvauti kaip kandidatės karalaitės rinkimuose. Pirmą premiją \$1000.00 būsimai karalaitei paskyrė Lietuvių Namų valdyba

• Karavano "Vilniaus" paviljonas bus vienas iš komplikuočiausių renginių, kuris reikalingas keletos dešimčių talkininkų. Paviljonas veiks birželio 17-15 dienomis. Prisikėlimo parapijos salėse. Reikalinga šeiminkė kuriai bus mokamas atlyginimas. Užinteresuotos kviečiamos kreiptis į V. Šiaučiuilienę, darbo valandomis įstaigos telef. 236-1048 arba vakarais — 232-1715.

• Įsteigtas informacijų reikalams centras Lietuvių Namuose, kurio vadovas — A. Vaičiūnas. D. Garbaliuskienė informacijų reikalams paruošė Toronto lietuvių organizacijų 1983 m. renginių kalendorių. Šis centras teiks informacijas telefonu pasiteiravusiems apie lietuvių organizacijas,

institucijas, renginius ir t.t. Informacijų centro telefonas — 532-3312. Lietuviškai spaudai informacijas sutiko paruošti J. Varanavičius.

• KLB Tarybos narių susirinkimas šaukiamas gegužės 3 d., antradienį, 7 val. vak. Lietuvių Namuose. Š. m. vasario 8 d. tarybos susirinkime iš 25 išrinktų naujų narių dalyvavo tik 18 ir organizacijų atstovų 11. Apgtallestautina, kad nevisi išrinkti tarybos nariai dalyvauja susirinkimuose ir neatlieka bendruomenės balsavimuose uždėtų išpareigojimų, kuriems jie buvo pasižadėję.

• "Aušros" šimtmečio sukakties minėjimas rengiamas balandžio 24 d., sekmdienį, 3 val. p. p. Lietuvių Namuose, Karaliaus Mindaugo menėje. Bus prof. A. Klimo paskaita. Meninę programą atliks solistės — S. žiemelytė ir A. Pakalniškytė, Hamiltono AV parapijos choras, vadovaujamas muz. D. Deksnytės-Powell. Akompanuos j a s muz. J. Govėdas. Deklamatorės A. Dargytė-Byszkiewicz ir R. Jonaitienė.

1983 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

17 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA, LATVIJA IR VOKIETIJA

Kelionė 512: gegužės 12 - 28 \$1,699
Kelionė 714: liepos 14-30 \$1,799
Kelionė 915: rugsėjo 15 - spalio 1 \$1,699
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 4 Rygoi, 3 Varšuvai,
1 Frankfurte

15 DIENŲ LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

Kelionė 818: rugpjūčio 18 - rugsėjo 1 \$1,689
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 4 Varšuvai, 2 Krokuvoje,
1 Frankfurte

14 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

Kelionė 621: birželio 21 - liepos 4 \$1,669
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Varšuvai, 2 Suvalkuose,
1 Frankfurte

12 DIENŲ: LIETUVA IR RUSIJA

Kelionė 427: balandžio 27 - gegužės 8 \$1,279
Kelionė 607: birželio 7-18 \$1,569
Kelionė 705: liepos 5-16 \$1,569
Kelionė 809: rugpjūčio 9-20 \$1,569
Kelionė 906: rugsėjo 6-17 \$1,569
Kelionė 104: spalio 4-15 \$1,279
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Leningrade, 2 Maskvoje

12 DIENŲ: LIETUVA, LENKIJA, VOKIETIJA

Kelionė 510: gegužės 10-21 \$1,329
Kelionė 719: liepos 19-30 \$1,569
Lankoma: 6 dienos Vilniui, 3 Varšuvai, 1 Frankfurte

Visi išvykimai iš New Yorko ir Bostono
Daromi giminių iškviatimo dokumentai
Dariaus-Girėno sukaktuvinis kalendorius — \$5.00
Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
617 965-8080/969-1190

A LAY RELIGIOUS COMMUNITY

Invites single, mature men and women, widows and widowers to serve the Lord through their own life style or profession by means of private vows. Also separate "Lay Apostle" group for married couples. Special training on cassette tape for those unable to write or read.

For information, please write:

THE ASSOCIATION OF MARY IMMACULATE

8804 Arlington Expressway
Jacksonville, Florida 32211

A. A.

INŽ. EDUARDUI ŽITKUI

mirus, jo žmoną mielą LINĄ ir jo tėvelius
nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime

Vincentina ir Jonas
J u r k ū n a i

Leokadija ir Juozas
Ž v y n i a i

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo broliui inž. JONUI JURKŪNUI, jo
šeimai ir visiems giminėms reiškiame gilią
užuojautą

Valentina ir Pranas Mažeikai

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

PAJUODAVO CHICAGOS MIESTAS

Dramatiškos varžybos, vykusios dėl Chicagos miesto burmistro vietos, tarp demokratų partijos kandidato juodo kongresmano Harold Washington'o ir respublikono Bernard Epton'o balandžio 12 d. išsprendė. Maža balsų persvara laimėjo demokratų kandidatas Harold Washington.

Rinkimuose pagrindiniai varžovai balsų gavo:

H. Washington 662,488 — 51,4%

B. Epton 621,218 — 48,3%.

Už demokratą H. Washingtoną balsavo 97% juodųjų ir 19% baltųjų bei ispaniškai kalbančių Chicago gyventojų. Rinkimuose dalyvavo 82% visų turinčių teisę balsuoti. Tai rekordinis skaičius.

Rinkimus laimėjo ir lietuvių remiami aldermanai:

Marquette Parko rajone Frank Brady ir Brighton Parko — Aloisius Majerczyk.

Jau pirminiuose rinkimuose buvo varžybos tarp demokratų kandidatų — dabartinės burmistrės Jane Byrne, apskrities prokuroro Richard Daley ir kongresmano Harold Washingtono. Kaip žinia, baltųjų balsams pasidalinus, laimėjo juodasis kandidatas H. Washington. Galutiniuose balsavimuose sukruto baltieji ir, nors rinkiminėje agitacijoje buvo kalbama ir raginama balsuoti už respublikoną ar demokratą kandidatą, bet iš tikrųjų varžybos vyko tarp baltųjų ir juodųjų rasių. Atrodo, lemiamą vaidmenį atliko meksikiečiai, portorikiečiai ir kiti ispaniškai kalbantieji, suvilioti pažadų, balsavę už juodą demokratų kandidatą. Baltieji liberalai taip pat aktyviai dalyvavo H. Washingtono išrinkime. Net ir lie-

Prano Domšaičio kūrinių parodoje. Iš kairės: rašytojas Č. Grincevičius, Lietuvių dailiojo meno instituto pirm. dr. G. Balukas, meno kritikas John Forwalter ir poetas K. Bradūnas.

J. Tamulaičio nuotr.

tuvių atsirado remiančių juodąjį kandidatą ir net laikraščiuose paskelbusių, tiesai neatitinkančius duomenis.

Didžiąjai ir gražiąjai Marquette Parko lietuvių kolonijai, grėsmė dar labiau padidėjo.

SĖKMINGAI VYKSTA PR. DOMŠAIČIO DARBŲ PARODA

Lietuvių Fondo Mėno puoselėjimo domisija, dabar persiorganizavusi į Lietuvių dailiojo meno institutą, angliškai LITHUANIAN INSTITUTE OF FINE ARTS, INC., suruošė dailininko Prano Domšaičio (1880-1965) meno darbų parodą Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre, Chicagoje.

Parodą atidarė Instituto pirm. dr. G. Balukas balandžio 8 d. ir pristatė meno kritiką John Forwalter aptarti Pr. Domšaičio kūrybą. John Forwalter labai teigiamai įvertino Pr. Domšaičio palikimą, lygindamas su šių dienų žymiaisiais menininkais. Ragino neužsidaryti savajame gehte,

Prano Domšaičio kūrinių parodai rengti komiteto narės: dailininkės: Vanda Balukienė ir Marija Ambrozaitienė.

J. Tamulaičio nuotr.

bet parodyti ir amerikiečių visuomenei.

Dr. Balukas dėkojo Pr. Domšaičio darbų atrankos komisijai ir talkininkams, įgalinusiems šią parodą su-

ruošti. Iš turimų 700 meno darbų, buvo atrinkta ir šioje parodoje išstatyti 70 gražiai įrėminti darbai. Visi išstatyti paveikslai buvo parduodami ir jau atidarymo dieną bei pirmąjį savaitgalį (IV. 8-10) lankytojai nupirko 40 paveikslų. Parduotų paveikslų vietoje buvo įrėminami kiti ir papildoma paroda. Už parduotus paveikslus gauti pinigai pirmiausia bus naudojami gražinti skolas ir kitų dailininkų kolekcijoms bei atskiriems darbams įsigyti.

Pr. Domšaičio meno darbų paroda sulaukė didelio susidomėjimo ir meno mėgėjų gausiai lankoma.

• Lietuviams ginti komiteto informacinis pranešimas įvyks balandžio mėn. 24 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje.

Kalbės adv. P. Žumbakis, dr. A. Damušis ir Rasa Razgaitienė.

Visi Chicago ir apylinkės lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

Komitetui pirmininkauja dr. V. Stankus iš Clevelando.

R. Gumuliausko nuotr.

Sol. Nelė Paltinienė, dainavusi Vasario 16 gimnazijoje surengtame Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjime. Sol. Nelė Paltinienė ir jos vyras muz. Arvydas Paltinas, buvęs Klaipėdos "Kopų balsų" estradinio ansamblio vadovas ir dirigentas, "Margučio" kviečiami atvyksta į JAV. Chicagoje koncertuos gegužės 8 d. Jaunimo centre. Toronte numatoma koncertą surengti gegužės 15 d., o Detroite gegužės 22 d.

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus jo žmonai SOFIJAI ir šeimai, broliui JONUI JURKŪNUI ir šeimai, bei kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Valerija ir Mečys Šimkai
ir
Placida Balšaitis

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmoną SOFIJĄ, dukterį MILDĄ, seseris TEOFILĘ, STEFANIJĄ, ZOFIJĄ, ONĄ ir brolių JONĄ su šeimomis giliai užjaučiu ir kartu liūdžiu

Vytautas Aleksandrūnas

Mūsų šeimos senam bičiuliui

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, su jo žmona, dukra, seserimis ONA, SOFIJA, STEFANIJA ir TEOFILE, broliu JONU, svainiu STASIU ir kitais artimaisiais skausmu dalinamės

Mečys, Eleonora ir šeima Valiukėnai

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

Antanas Laukaitis

LEONAS BALTRŪNAS PASISAKO

Nežinia kuriais tikslais Australijos lietuvių laikraščio "Mūsų Pastogės" redaktorius, Vincas Kazokas jau kuris laikas kaip savo vedamuosiuose aštriai puola Australijos lietuviškąjį sportuojantį jaunimą, apgailestaudamas, kad mūsų jaunimas per daug dėmesio kreipia į sportą ir fizinį auklėjimą ir per mažai jungiasi į Jaunimo Sąjungą. Jis rašo, kad sportininkų sąskrydžiai grindžiami vien tik vienu principu, tai žaidynėm — pramoga be didesnio ar aukštesnio polėkio, tik savųjų tarpe pademonstruojant fizinį pajėgumą. Jis toliau rašo, kad iš Australijos į J. Kongresą važiuoja vos 10 jaunuolių, kai į sporto žaidynes kone 100.

Leonas Baltrūnas, vienas iš įžymiausių mūsų išeivijos sportininkų, su Nepriklausomos Lietuvos krepšinio rinktine du kartus laimėjęs Europos krepšinio pirmenybes, buvęs mokytojas Lietuvoje ir Australijoje ir gavęs pirmąsias gaires Australijos taip gausiam ir gražiam sportininkui judėjimui, rašo: "viskam yra ribos, o šį kartą nebegaliu ilgiau tylėti ir, manau, kad pribrendo laikas, ką nors daryti, kad mūsų sportuojančiam jaunimui ir mūsų sporto klubams būtų pripažinta tinkama pagarba, ne tik už jų darbą sportinėje srityje, bet ir už didelį darbą ir nuopelną, buriant lietuviškąjį jaunimą į krūvą ir dedant pastangas, kad ir toliau jie galėtų bendrauti su sau panašiais lietuviškoje tautinėje dvasioje."

Toliau savo straipsnyje L. Baltrūnas labai taikliais žodžiais atsako "Mūsų Pastogės" redaktoriui į jo užpuolimus, įrodydamas, kad sportas ir fizinis auklėjimas nėra tik pramoga ir fizinis pasitenkinimas. Rašydamas jis nenori tikėti, kad išsilavinęs žmogus, gyvendamas šiame amžiuje, nežinotų, kad fizinis auklėjimas ir sportas yra toks pats, kaip ir bent kuris kitas mokslas, gal ir daug galin-

gesnis, nes moko kaip reikia lavinti žmogaus fizines ir dvasines savybes. Kas liečia lietuviškumą, tai L. Baltrūnas teigia, kad nuo pat pirmųjų atvykimo į Australiją dienų, niekas Lietuvos vardo nėra taip išgarsinęs, kaip mūsų sportuojantis jaunimas. Jokia kita organizacija nėra taip išskėlus Lietuvos ir lietuvio vardą čia. Galima būtų surinkti šimtus straipsnių iš australiškų laikraščių ir žurnalų, kur rašoma apie lietuvių sportininkus ir Lietuvą. Jau 33 metus iš eilės Australijos lietuviai sportininkai turi savo sporto šventes, į kurias suvažiuoja apie 400 lietuvių jaunuolių, kurie nestoja į australų sporto klubus, nors ten, daugeliu atvejų, sportinės sąlygos yra geresnės, bet, jausdamiesi lietuviškai, gina lietuviškas spalvas ir dalyvauja visame lietuviškame gyvenime.

Baigdamas L. Baltrūnas, nepaprastai stebisi redaktorių, kad iki šiol jis nerado reikalo suprasti mūsų sportuojančio jaunimo ir nededa pastangų iškelti Bendruomenės laikraštyje jų tautinio susipratimo ir noro ir toliau išlikti lietuviškai.

MONS. P. BUTKAUS 45 M. KUNIGYSTĖS

Australijos lietuvių Sielovados vadovas, skautų, sportininkų ir ateitininkų dvasios vadas, Sydnėjaus sporto klubo "Kovo" garbės narys ir vienintelis Nepriklausomos Lietuvos kunigas, turintis sidabrinį Kūno Kultūros Rūmų ženklą, atšventė savo 45-rių metų kunigystės jubiliejų. Neseniai jis buvo pakeltas į monsinjorus ir Anglijos karalienė jam suteikė M.B.E. laipsnį ir medalį. Sveikinant monsinjorą Petrą Butką su šia gražia jubiliejaus švente, linkiu jam ir toliau neatitolti nuo jaunimo, būti jų artimu draugu, dirbant šį dvasinį ir lietuvišką darbą jaunimo tarpe.

LIETUVIŲ METRAŠTIS

Australijos lietuviai 1961 metais buvo išleidę savo

metraščių, kuris apėmė mūsų gyvenimą nuo pat pirmųjų Australijos lietuvių įsikūrimo iki 1960-ųjų metų. Šiais metais bus išleistas antrasis tomas, apimantis 1960-1982 metus. Visa metraščio medžiaga jau yra surinkta ir ruošiamas spaudai. Čia atsispindės visas Australijos lietuvių kultūrinis, religinis, tautinis, sportinis ir visuomeninis gyvenimas. Jau dabar yra priimama garbės prenumeratos ir išleidimo aukos.

"VYSKUPO SODAS" MELBOURNE

Melbourn teatro grupė pastatė Anatolijaus Kairio istorinį veikalą "Vyskupo sodas". Šį komplikotą veikalą režisavo Aldona Vyšniauskienė ir vaidino: E. ir M. Šidlauskai, A. Bajoras, A. Adomaitis, A. Butkutė, A. Vaitiekūnas, M. Vaitiekūnaitė, M. Simankevičius, R. Skeivys, V. Araitė, A. Raudys ir J. Zonius. Veikalo pastatymas buvo labai pasisekęs ir pilna prisirinkusių žiūrovų Lietuvių Klubas salė gausiais plojimais išreiškė savo pasitenkinimą visam "Aušros" teatrui, režisieriui ir visiems artistams.

KUN. DR. K. TRIMAKAS AUSTRALIJOSJE

Šiais metais priešvėlykines rekolekcijas pravedė iš Amerikos atvykęs kunigas dr. Kestutis Trimakas. Jis yra psichologijos daktaras ir savo rekolekcinuose pamoksluose dėstė daugiau skirtingas idėjas, aiškino esančias problemas ir jų sprendimą palikdamas spręsti pačiam individui.

Visuose Australijos lietuvių miestuose jis susitiko ir su bendrąja visuomene, ateitininkais ir mūsų jaunimu.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

HOWARD TURNER
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

NOTARY PUBLIC

JUOZAS MIKONIS — Realtor
savininkas

EAST SHORE REALTY

866 East 185 Street, Cleveland, Ohio
Telef. office 481-6900, res. 531-2190

Turime namų Cuyahoga, Lake ir Geauga apskrityse, ypač apie naują parapiją. Taip pat ir naujoje lietuvių kolonijoje, SUNNY HILLS, Floridoje, 955 mylios nuo Clevelando.

Norintieji pirkti ar parduoti prašom kreiptis į mano įstaigą.

NAMŲ REMONTAVIMO AR DEKORAVIMO
REIKALAIŠ GERĄ IR SĄŽININGĄ
PATARNAVIMĄ GAUSITE KREIPDAMIESI Į
ANICETĄ STRIMAITĮ

DAŽAU NAMUS. LIPINŲ POPIERIUS. ATLIEKU
STALIAUS DARBUS. SUVEDU VANDENS VAMZDŽIUS. IDEDU IVAIRIAS PLYTELES IR ATLIEKU
EILĘ KITŲ DARBŲ.

Prašome skambinti telef.: 442-2487

Taupykite su stiprumu, miegodite su užtikrinimu.

Yra daug būdų taupyti pinigus šiandieną ir AmeriTrust siūlo beveik visus jų Tačiau AmeriTrust siūlo dar tai ko kiti negali: PAPILDOMĄ saugumo ribą priedui pilnos vyriausybės apdraudamos iki \$100,000, AmeriTrust pozicija kaip stipriausio Ohio banko duoda jūsų tapymui pilniausią saiką užtikrinimo. Jūsų taupymas negali būti saugesnis.

Taigi taupykite bet kuriuo būdu. Tačiau taupykite AmeriTrust. Ir — malonių sapnų.

AmeriTrust

Member FDIC

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Septynios dienos Clevelande

Aurelija Balašaitienė

PAVASARIO ŽIEDAMS PRAŽYDUS

Retai kada taip tiksliai pavadinamas renginys, kaip šių metų šv. Kazimiero li-tuanistinės mokyklos metinė šventė, kurios centre buvo mūsų mokyklą lankan-tis jaunimas, parodęs save kaip visapusiškai lietuviš-ką ir kultūringą mūsų vi-suomenės prieauglio grupę. Džiugu buvo pastebėti, kad šios šventės metu nebuvo suaugusių prakalbų bei pro-gramą ištesiančių ir be-prasmiškų padėkų. Geriausia padėka buvo gausios publikos šilta reakcija plo-jant jauniems scenoje moksleiviams. Visa progra-ma vyko sklandžiai, lengvai ir tvarkingai. Kiekvienas programos dalyvis laikėsi scenoje laisvai ir su šypse-na. Petro Maželio režisūra buvo jaučiama kiekviename judėsy, kiekviename eilė-raščio posmelyje. Lietuvių poetų eilėraščius deklama-vę, Julius Palūnas, Lana Vyšnionytė, Vija Bublytė ir Nida Marcinkevičiūtė, stebino klausytojus tarse-nos grynumu ir beveik arti-stišku įsijautimu. Juliiui Strimaičiui grojant akor-deonu, Grandinėls jaunes-niųjų šokėjų grupė grakš-čiai ir įspūdingai pašoko Rugučius, Subatėlę, Mikitė-lę ir Kalvelį. Didelė tų jau-nų šokėjų dauguma jau ro-do rimtą pasirengimą pre-ciziškam šokiui. Savo indi-vidualius talentus parodė Vytas Zorska, paskambin-damas pianinu Clementi So-natiną ir Mozarto sonatos dalį, ir Rimas Biliūnas be-veik virtuosiškai pagroda-mas akordeonu lietuviškų ir modernių melodijų pyne. Tokių pasirodymų įtrauki-mas į mokyklos programą turi teigiamai nuteikti vai-kus, jiems ne tik duodant progą viešai pasirodyti ir pademonstruoti savo su-gėbėjimus, bet tuo pačiu ir praplečiant mokyklos kul-tūrinį akiratį bei pripažis-tant, kad jauname žmogū-je glūdintys talentai yra gerbiami ir skatinami.

Linus Biliūnas dramatiš-kai perskaitė Biliūno "Kliu-džiau", o žavus mergaičių sekstetas, akompanuojamas Broniaus Kazėno, sudainavo nuotaikingas dainas. Pasku-tinioji "Šlama šilko vėjas" buvo palydėta griausmin-gais aplodismentais.

Mokytojo Vacio Kavaliū-no parašytas montažas "Aušra", skaitytas Daniaus Barzduko protarpiais poezi-jos ištraukomis montažą iliustruojant Ramūnui Bal-čiūnui, Dainai Mataitei, Mo-nikai Palūnaitėi, kanklėms pritariant Auksei Bankaity-tei, buvo bene pats įspūdin-giausias programos nume-

ris, nuskambėjęs rašytojo lakaus žodžio ir gilios min-ties atšvaistėmis. Mokyk-los choras, vadovaujamas ir mokomas muz. Juliaus Kazėno, padainavo keletą liaudies dainų. Buvo malo-nu stebėti besišypsiančius choristus, sekančius savo dirigentą.

Programai pasibaigus, svečiai ir dalyviai buvo pakviesti į parapijos kavinę, kurioje buvo darbštus ko-miteto paruoštos vaišės. Tė-vų komitetas, vadovauja-mas Militos Nasvytienės, jau kelintą kartą šių moks-lo metų bėgyje organizuoja stambesnius mokyklos ren-ginius, tuo parodydamas ne vien tėvų pasižymėjimą ir mokyklos darbo vertinimą, bet ir nuoširdų bei šiltą santykį tarp mokyklos ve-dėjo, mokomojo personalo ir tėvų. Vaišių metu teko stebėti Barbarą Taraškienę, Daną Dundurienę ir Oną Banionienę ne vien su šyp-sena vaišinant svečius, bet ir randant laiko šokiui... Milita Nasvytienė pasveiki-nusi šventės dalyvius, pri-statė iš Chicagos atvykusį LB švietimo Tarybos pir-mininką Joną Kavaliūną, kurį svečiai pasveikino plo-jimais.

Programą koordinavo mo-kyklos direktorius Jonas Vyšnionis, talkininkaujant Juliiui Kazėnui, Petrui Ma-želiui ir tautinių šokių mo-kytojoms, Kristinai Liutku-tei. Freudenberger ir Da-liai Motiejūnaitėi. Už šokė-jų pristatymą ir dalyvavi-mą mokykla dėkinga Liu-dui ir Aleksandrai Sagiams.

PASISEKES KNYGOS SUTIKIMAS

Šv. Kazimiero mokykla, lietuviškai kultūrai pašven-tusi visą savaitgalį, š. m. balandžio mėn. 10 dieną,

Lietuvių Namuose surengė dr. Danguolės Tamulionytės vadovėlio "Lietuviais nori-me ir būt" sutikimą. Į šią šventę susirinko virš pus-antro šimto knygos gerbė-jų, jų tarpe ir svečias iš Chicagos, LB švietimo Ta-rybos pirmininkas Jonas Kavaliūnas ir iš saulėtos Floridos Jonas Karvelis. Knygos sutikimo progra-mai vadovavo mokyklos di-rektorius Jonas Vyšnionis, trumpai klausytojus supa-žindindamas su autore. Ra-šytojas Vacys Kavaliūnas savo kalboje nagrinėjo va-dovėlio metodą, išryškinda-mas jame panaudotus du pagrindinius principus: pa-keitimo ir įtraukimo. Itin svarbus esąs pakeitimo principas, su pa-žindinant anglų kalbą vartojantį mo-kinį su lietuviškos gramati-kos pagrindiniais sunku-mais — galūnių keitimu ne tik daiktavardyje, būdvar-dyje, bet ir skaitvardyje, o taip pat ir veiksmazodžių a s m e n a vime. Įtraukimo principas, įtraukiant į mo-komąjį procesą galimai dau-giau pojūčių, vadovėlyje stipriai išvystytas. Kalbė-tojas trumpai palietė visą vadovėlio struktūrą, pabrėž-damas, kad jame vykusiai gretinamas kalbos mokyma-sis su mūsų tautinės kultū-ros ir istorijos pažinimu, siekiančiu ir šios dienos lie-tuvių gyvenimą tėvynėje ir svetur. Užgyrė ir vadovėlio estetine, išorine pusę, pa-brėždamas, kad spalvingu-mas yra būtinas, norint mo-kymąsi padaryti drauge ir malonų, ir patrauklų. Baig-damas pareiškė, kad vado-vėlis bus "džiaugsmas tiems, kurie su juo susitiks ir jo keliu eis į lietuvių tau-tos kultūros plotus. Vado-vėlyje gausu akcijos, dina-mikos, skaitiniai lengvi pa-

trauklūs, keliantys estetinį pasigėrėjimą".

Įdomu buvo pasiklausyti ir Karin Wisher analizės anglų kalba. Tai jauna mo-teris, svetimų kalbų žinovė ir dėstytoja, buvusi Dan-guolės Tamulionytės kursų klausytoja. Ji vadovėlį na-grinėjo dviem požiūriais — kaip mokytoja ir kaip mo-kinė. Ji iškėlė vadovėlio me-džiagos lygsvaros svarbą tarp gramatikos ir kultūros žinių. Vertinant vadovėlį iš mokinio taško, ji pripažino, kad jis esąs "įdomus, pil-nas netikėtumų medžiagos turiny, gyvas, duodantis pa-kankamai laisvės išsireikšti, įdomus savo pratimais, prasmingas savo gramati-kos ir istorinių bei kultūri-nių žinių perteikimu."

JAV LB švietimo Tary-bos pirmininkas Jonas Ka-valiūnas savo sveikinimo žodyje pastebėjo, kad litua-nistinėse mokyklose kasmet didėja lietuviškai nemokan-čių mokinių skaičius, šiais metais kai kuriose lietuvių kolonijose jau siekiantis net 50%. Todėl tokio vadovėlio paruošimas ir išleidimas puikiai užpildo spragą. Kal-bėtojas trumpai nušvietė vadovėlio paruošimo sunku-mus ir prisipažino, kad pa-našaus darbo ėmėsi net du asmenys, tačiau tik viena Danguolė Tamulionytė jį pasiryžo atlikti ir išbaigti. Svečias kreipėsi į autore su prašymu tęsti darbą toliau, paruošiant antrą ir trečią šito vadovėlio tāsos dalis.

Po svečio kalbos sekė sveikinimai ir dovanos. Au-torė raštu sveikino Vida Bučmienę, Korp! Giedra ir labai jautriu žodžius Vysk. M. Valančiaus kursantų vardu Barbara Taraškienė.

Pati autorė savo baigia-mąjį žodį nuskaidrino są-mojumi, pasidalindamas su šventės dalyviais savo dar-bo problemomis, į jas pa-žvelgdama iš perspektyvos su humoru. "Kūrybinis jausmas yra stipresnis už nuovargį", su šypsena sakė

ji, pasakodama savo nuoty-kius apie prarastus užrašus ar paveikslėlių iškarpas... Dėkinga ji savo tėvui An-tanui Tamulioniui ne vien už skatinimą dirbti, bet už jo nepaprastą kantrybę ir moralinę paramą. Toliau ji išvardino visus asmenis, kuriems jautėsi įpareigota padėkoti už talką, paramą ar darbą. Padalinusi savo talkininkus į dvi kategori-jas — mokytojų ir gimi-nių — ji nepamiršo nė vie-no asmens, prisidėjusio prie jos darbo. Už stambią fi-nansinę paramą dėkojo sa-vo dėdei Petrui Tamulio-niui, už pastovią ir lemian-čią talką Jonui Kavaliūnui, šv. Kazimiero mokyklos di-rektoriui Jonui Vyšnioniui, knygos pristatytojams Va-ciai Kavaliūnui ir Karin Wisher bei spaudos atsto-vams sveikintojams ir mo-kyklos tėvų komiteto pir-mininkei Militai Nasvytie-nei, suorganizavusiai vai-šes ir svečių priėmimą. Da-na Dundurienė, Ona Banio-nienė ir Barbara Taraške-nė vaišino svečius, parda-vinėjo knygas ir su entu-ziazmu rūpinosi gera nuo-taika.

Toliau sekė meninė dalis, kurioje sol. Bernardas Pra-puolenis, pianinu palydimas Kristinos Kuprevičiūtės, pa-dainavo lietuvių kompozito-rių dainas ir F. Handelio ariją iš Sanson.

Po programos autore ap-supo vadovėlio pirkėjai, prašydami jos autografų. Šis knygos sutikimas buvo sėkmingas tiek svečių gau-sumu, tiek turiniu.

ATVELYKIO ŠVENTĖ

Šv. Jurgio parapija, jau antri metai iš eilės Atvely-kio šventės proga rengia iš-kilmingą Velykų stalo po-pietę, kurioje dominuoja tradicinis velykinis stalas, prisimenant nepriklausomos Lietuvos tradicijas. Para-pijos tarybai vadovauja Al-girdas Kasulaitis, kuriam pavyksta patraukti entu-ziaustingus parapijiečius į darbą. Atvelykio sekmadie-nį į šv. Jurgio šventovę su-sirinko gausus maldininkų būrys. Pamaldų metu, ku-rias atnašavo parapijos ad-ministratorius kun. Juozas Bacevičius, giedojo stiprus ir gerai paruoštas parapijos choras, vadovaujamas Ry-to Babicko. Šios šventės proga chorą dar sustiprino savo dalyvavimu Vyrų Ok-teto nariai. Pamaldų metu buvo pastebėta, kad trečio ir aštunto televizijų kanalai su savo filmavimo aparatais filmavo ir vėliau iš visų pu-sių filmavo nepaprastai sko-ningai, turtingai ir gražiai paruoštą velykinį stalą. Kun. Bacevičiui palaiminus stalą ir pasveikinus daly-vius trumpu žodžiu, buvo pradėtos vaišės, kuriose vyravo pavyzdinga tvarka, išvengiant spūsties ir ne-

(Nukelta į 14 psl.)

Clevelande susiorganizavęs Australijos lietuvių sportininkų priėmimo komitetas su pirm. Vladu Plečkaičiu (vidury). Sportininkai Clevelande viešės birželio 4-6 d. d. Bus sportinės varžy-bos ir birželio 4 d. susipažinimo vakaras-banketas Lietuvių namuose.

J. Garlos nuotr.

Clevelandiečių aukos Lietuvos laisvinimo reikalams

1983 m. Vasario 16-sios proga Amerikos Lietuvių Tarybai auکوjo:

Po \$60.00 — J. Krištolaitis, B. A. Pautieniai.

Po \$50.00 — prof. J. Jucaitis, dr. J. Maurukas, dr. J. I. Stankaičiai, Č. Šatkas.

\$40.00 — M. Ješmantienė.

\$35.00 — V. T. Urbaičiai.

Po \$30.00 — A. Bielskus, V. O. Jokūbačiai, dr. J. Mačiulis, Z. O. Obeleniai, Vyt. Sniečkus, V. Valys.

Po \$25.00 — V. Apanius, J. Augustinavičius, J. Budrienė, J. Cijunskas, E. Čigienė, dr. D. dr. R. Degėšiai, dr. E. B. Juodėnai, A. K. Laikūnai, A. Mackuvienė, B. E. Nainiai, Vl. Petukauskas, S. Radzevičiūtė, Ig. Stankus, M. J. Švarcai, P. Tamulionis, M. Žitkus.

7 DIENOS CLEVELANDE...

(Atkelta iš 13 psl.)

tvarkos. Stalas pasižymėjo ne vien patiekalų įvairumu ir margučių gražumu, bet taip pat ir labai skoningu dekoravimu, indų išdėstymų ir spalvingumu.

Visiems pasisotinus, Ryto Babicko vadovaujamas vyrų oktetas padarė malonią staigmeną, palinksmindamas svečius keliomis nuotaikingomis dainomis drauge su oktetu soliste Irena Grigaliūnaite.

Teko patirti, kad visos tos šventės organizavimo darbus pasidalino Algirdas Matulionis ir Liongina Nagevičienė, į talką pasikvietę didelį būrį parapijiečių. Nuotaika buvo tokia puiki, kad dauguma svečių nesiskirė iki vėlyvos popietės.

A. A. VYTAUTĄ ALFONSA BRAZIULĮ PRISIMINUS

Š. m. balandžio 6 d. vakare Dievo Motinos parapijos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos už a. a. Vytauto Alfonso Braziulio vėlę minint jo mirties metines. Pamaldų metu Braziulių šeimos senas bčiulis muzikas Vitoldas Kušleika priartiant Reginai Brazaitienei vargonais, pagrojo Hendelio Adagio ir Gounod Ave Maria. Klausytojus stebino nuostabiai gilus ir sodrus instrumento tonas. Vėliau paaikškėjo, kad tai ne eilinis instrumentas, o viola, įsigyta Stuttgarte retų muzikos instrumentų parduotuvėje. Po pamaldų Noros Braziulienės namuose susirinko vaišėms gausus būrys jos bčiulių. Pamaldas atnašavo kun. Gediminas Kijauskas, o namuose vaišes jautriu žodžiu pradėjo kun. Aleksandras Goldikovskis.

Po \$20.00 — A. Balašaitienė, J. Balbatas, O. P. Banioniai, R. Bridžius, R. Bublys, V. Čepukaitis, P. T. Gaižauskai, K. U. Gaižučiai, S. V. Gedgaudai, S. H. Idzeliai, I. M. Janavičiai, P. G. Ješmantai, A. Jonaitis, A. Juozaitis, Alf. Karklius, A. Kasulaitis, J. A. Kazėnai, P. J. Klioriai, A. E. Lūžai, H. Macijauskas, K. Martienė, B. A. Maželiai, D. Mikoliūnienė, R. Minkūnas, A. R. Petrauskiai, A. Puškoriūtė, A. Savičiūnas, J. Stempužis, A. Tamulionis, dr. D. Tamulionytė, B. A. Zakiai.

Po \$15.00 — A. Balas, M. Balys, G. J. Čyvai, A. V. Giedraitis, H. Kripavičius, dr. V. Stankus, A. E. Steponavičiai, A. Styra, dr. E. R. Šilgaliai, B. Tarutienė, R. A. Zorskai, O. P. Žilinskai.

Po \$10.00 — dr. J. Abraitis, A. Ambrazienė, kun. J. Bacevičius, M. A. Bankaičiai, J. Barniškis, A. V. Bartuškaitis, V. A. Benokraičiai, B. Bernotas M. Blynas, L. Brazauskas, K. I. Civišinskai, V. Civiškas, O. Dailidienė, A. P. Dauper, Z. Dautartas, dr. D. Degėšys, Z. Dučmanas, J. Duleba, A. N. Gargasai, B. S. Garlauskai kun. A. Goldikovskis, S. J. Ignatavičiai, J. Jakštas, S. Jankauskas, J. F. Jasinevičiai, L. Jokūbaitis, I. Jonaitienė, F. Jūras, J. Kaklauskas, N. Kaminskienė, K. Karalis, B. Karklius, P. Kaunas, A. Kavaliūnas, A. Kazlas, P. Kudukis, R. Langė, V. Langienė, S. Laniauskienė, I. Laurinaitienė, J. Lozoraitis, B. Malcienė, J. Malskis, A. Matulionis, K. Mažonas, Sr., S. Mikalauskas, A. Mikoliūnienė V. A. Miškiniai L. Nagevičius, B. Nasvytienė, G. Natkevičienė, J. J. Naujokaičiai, J. Naujokaitis, F.

Navickas, P. Neimanas, K. Paškonis, A. Penkauskas, V. Ramūnas, A. Rastauskas, J. Skavičius, A. Smelstoriene, B. Snarskis, H. S. Stasai, V. Stimburienė, M. Strimaitienė, V. J. Stuogiai, V. Šamatauskas, K. Širvinis, V. Tamulis, V. B. Taraška, K. Tijūnėlis, G. O. Vaškas, J. Velykis, P. J. Venciai, I. Verbyla, U. Verbylaitė, A. Virbilienė, XYZ, J. Žagarskas, V. Žitkus, B. Žiugžda.

\$8.00 — J. Žygas.

Po \$5.00 — V. Bačiulis, K. Balaišis, L. Balys, M. Barniškaitė, H. Belzinskas, E. Brazauskas, P. Butkuvienė, S. J. Butrimai J. Citulis, E. Gausienė, E. Jocienė, B. Klimas, K. Kliorys, V. Maciejauskienė, Vl. Matulionis, Vyt. Matulionis, G. Mazoliauskaitė, E. Mikienė, A. O. Mikulskiai, J. Minkūnienė, J. A. Ožinskai, K. O. Palubinskai, J. E. Sakai, S. Sankalaitė, J. A. Šiaučiūnai, K. J. Šlape-

liai, A. Stempužienė-švedienė, J. Tallat-Kelpšienė, J. Velyvienė, M. Vinclovas, R. Vodopalas, E. Vyšniauskienė, P. Zigmantas.

\$4.00 — J. P. Šukiai.

Po \$3.00 — A. Beržinskas, P. Chalko, Dumbrys, R. Mickevičienė.

Po \$2.00 — J. Dunduras, L. Jucaitis, L. Nagius.

\$1.00 — XYZ.

PADĖKA

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius nuoširdžiai dėkoja Dievo Motinos parapijos klebonui, kun. Gediminui Kijauskui, už stambiają auką ALT skyriui, leidžiant naudotis parapijos auditorija Vasario 16-osios iškilimams be atlyginimo, solistams Margaritai ir Vaclovui Momkams, paskyrusiems koncertinės dalies honorarą Lietuvos laisvinimo reikalams, Algirdui Kasulaičiui už gražią paruoštą kalbą, kunigams už Mišias, aukotojam Lietuvos laisvinimo reikalams, visiems talkininkams, spaudai, radijo, organizacijoms ir minėjimo dalyviams.

ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba

Brangiam vyrui ir tėveliui

A. A.

JUOZUI OŽINSKUI

mirus, žmoną ALBINĄ, sūnų ALVĮ, dukras DAIVĄ ir VIDĄ dideliame skausme likusius, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Onutė ir Juozas Jankai
Albina ir Vytas Bakūnai

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki

\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

**PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS**

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

DEMONSTRUOKIME PRIEŠ KOMUNISTUS

Ryšium su jaunųjų komunistų sąjungos suvažiavimu Clevelande š. m. balandžio 26 — gegužės 1 d. ir jų planuojama demonstracija balandžio 30 d., eilė tautybių planuoja kontrademonstraciją.

Clevelando ir apylinkių lietuviai yra raginami skaitlingai susirinkti šeštadienį, balandžio mėn. 30 d. 1 val. po pietų užpakalyje centrinės Clevelando bibliotekos. (East 6-ta gatvė, į šiaurę nuo Superior Avenue).

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

MIRĖ JUOZAS OŽINSKAS

Balandžio 17 d. 2 val. p. p. mirė Juozas Ožinskas. Po išsiliojusio kraujo, aortai trūkų, po pavykusios operacijos dar gyvenęs 4 savaites. Nuliūdime paliko žmoną Albina, dukteris Daivą ir Vidą ir sūnų dr. Arvydą su šeima. Laidojamas trečiadienį, balandžio 20 d. po šv. Mišių 9:30 iš

CLEVELANDO VAIDIOS TEATRO

DRAMINĖS LITERATŪROS VAKARAS

įvyks šeštadienį, balandžio 23 d., 7. v. v. LIETUVIŲ NAMUOSE

Režisuoja — PETRAS MAŽELIS

Kviečiame visus atsilankyti.

VAIDIOS TEATRO VALDYBA

Dievo Motinos parapijos bažnyčios, Visų Sielų kapinėse.

KORTAVIMO POPIETĖ

Lietuvos Vyčių 25 kuopa rengia kortavimo popietę balandžio 24 d. 2:30 v. p. p. Dievo Motinos parapijos salėje.

• Žaibo klubo svarbus informacinis susirinkimas sporto žaidynių reikalais įvyks balandžio 24 d. 5 val. p. p. DM parapijos mažoje salėje.

• Dr. Antanas Pranckevičius, neseniai atvykęs iš Lietuvos, LB Ohio apygardos valdybos kviečiamas, balandžio 24 d. 12 val. Dievo Motinos parapijos salėje padarys pranešimą apie dabartinę padėtį ok. Lietuvoje ir disidentinę veiklą. Visi kviečiami atsilankyti.

A P D R A U D O S reikalais geriausius pataravimus gausite kreipdamiesi į OBELENIS apdraudos įstaigą. Skambinti ZENONUI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 461-3500.

• PERKANT IR PARODUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

• Vl. Šniolis, buvęs clevelandietis, dabar apsigyvenęs Floridoje, neužmiršta Dirvos — vėl atsiuntė auką 7 dol. Ačiū.

• LB Rytinio pakraščio apygardų ir apylinkių valdybų atstovų ir LB darbuotojų konferencija įvyksta balandžio 23 d. New Haven, Ct., šv. Kazimiero parapijos salėje, 339 Green St.

Kam bus pavesta Lietuvių Sodybos statyba?

Mūsų visuomenė buvo džiugiai nuteikta žinios, kad federalinė valdžia paskyrė arti 4 milijonų dolerių paskolą lietuvių sodybos statybai LB Socialinio skyriaus prašymu ir vardu. Į šio projekto įgyvendinimą įsitraukė eilė mūsų visuomenininkų. Paruošus 82 butams planus ir juos patvirtinus, netrukus galima bus pradėti statybą. Tokia milžiniška suma turėtų be abejonės didžiąją dalimi prisidėti prie lietuvių visuomenės ekonominio gerbūvio pagerinimo, ypatingai atsižvelgiant į tai, kad dabartinė ekonominė krizė yra palietusi ir mus. Statybos darbų vykdyme suteikimos progos lietuviams specialistams ir statybos darbininkams gauti darbo būtų natūrali šio projekto dalis. Tuo klausimu kreipiausi į projekto komisijos pirmininką Bronių Snarskį suteikti informacijos kaip tik tuo klausimu. Visų pirma mane domino tai, ar darbų vykdymas bus pavestas lietuviui rangovui. Savaime suprantama, kad tada ir kitų sričių statybos specialistams bei statybos darbininkams lietuviams būtų darbas kaip ir užtikrintas. Bronius Snarskis pareiškė, kad apsistota ties penkiais kandidatais, kurių tarpe esąs ir vienas lietuvis. Deja, neatrodo, kad jo kandidatūra bus remiama, iš anksto numatant įvairias kliūtis. Užklausus, ar būtų svarstomas pirmenybės klausimas, man buvo atsakyta, kad tai pareina nuo viso komiteto narių. Taigi, žinodama, kad komitetą sudaro mūsų visuomenininkai, pasirinkimu lyg ir neabejočiau.

Kai prieš beveik tris dešimtmečius buvo statoma Dievo Motinos parapijos bažnyčia su masyvniais pastatais, kurie šiandieną stovi, pastatyti lietuvių rankomis, suprojektuoti lietuvių architekto, pastatyti lietuvių rangovo, ne per seniausiais "išlipusių iš laivo", tai jau dabar netektų abejoti, kad kvalifikuotų lietuvių statybininkų turime. Ir dabar stovi masyvūs, skoningi ir patvarūs pastatai,

kiekviename lietuvių ke liantys pasididžiavimą, kaip konkretūs lietuvių sugebėjimo įrodymai. Dabartinė krizė įpareigoja mus visus rūpintis savaisiais, ypatingai atsižvelgiant į tai, kad kiekviena tautinė grupė, iš bet kur gavusi lėšų, pirmoje eilėje pasistengia, kad tos lėšos liktų savosios visuomenės rankose. Pirminkas užsiminė, kad to projekto uždavinys nesąs parūpinti lietuviams darbus, o tik pastatyti gyvenvietę... Norėčiau su tuo teigimu nesutikti: lietuviškas solidarumas, kaip tai yra pabrėžiama ir bendruomenės įstatuose, yra pagrindinis mūsų veiklos principas. Mes nuolatos renkame aukas visiems mūsų socialiniams ir kultūriniais projektams iš tos pačios visuomenės narių, visada išsiversdami savo pinigais. Tai bene pirmas kartas istorijoje, kad tokio pobūdžio suma yra gauta iš federalinės valdžios Lietuvių Bendruomenės vardu. Kiek žinoma, ir rankpinigiai šiuo metu kas mėnesį yra įmokami iš LB Centro kasos, kurią papildė lietuviai savo įnašais. Taigi ar ne logiška, kad daugumoje lietuvių turi pasinaudoti galimybe užuždirbti prie lietuviškų butų statybos? Komitetas turi atsižvelgti į savo atsakomybę prieš bendruomenės narius ir visą lietuvišką visuomenę, ir sprendimus daryti atsargiai, apsvačius visas galimybes, nes su tos statybos tolimesne ateitimi reikės ilgus metus gyventi. Teko išgirsti, kad ir Detroite gyvenantieji lietuviai statybininkai mielai sutiktų laikinai apsigyventi Clevelande, kad galėtų atsisakyti bedarbio pašalpos ir su iškelta galva išgyventi iš savo uždarbio. Rangovų, elektros specialistų, šaltkalvių bei stalių trūkumo pas mus negali būti. Tačiau nuo vyriausio rangovo priklausoma, kam bus pasiūlyti darbai.

Lietuviškas solidarumas šį kartą gali būti įrodytas konkrečiu būdu.

Aurelija Balašaitienė

MALONIAI KVIEČIAME Į CLEVELANDO RAMOVĖNŲ VYRŲ CHORO DEŠIMTMEČIO

MINEJIMĄ-BALIŲ

1983 m. balandžio 30 d., šeštadienį, 7 val. vak. LIETUVIŲ NAMŲ SALĖJE, 877 EAST 185 STREET.

Bilietai kaina 12.50 dol. asmeniui.

SKYRIAUS VALDYBA

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street, CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinią apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

251 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

DIRVA

PAPILDYTA PLB VALDYBA

PLB valdybos nariui R. Sakadolskiui prieš trejetą mėnesių pasitraukus iš valdybos, jo vieton nariu pakviestas kandidatas inž. R. Kudukis iš Clevelando.

• Lietuvoje mirė Juozas Keliuotis sulaukęs 81 m. amžiaus, buvęs Naujosios Romuvos redaktorius ir Ne-

priklausomoje Lietuvoje pasireiškęs kultūrinėje veikloje. Bolševikų buvo išvežtas į Sibirą, sėdėjo kalėjime. Grįžęs iš tremties vertėsi knygų vertimu iš svetimų kalbų. Mirė kovo 25 d. Palaidotas Vilniuje.

• Minint Aušros šimtmetę sukaktį kovo mėn. 20 d. L. T. Namuose, vienas spaudos mylėtojas (prašė pa-

vardės neskelbti) įteikė stambesnę auką, kurią rengėjai — Korp! Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, pritariant minėjimo organizatoriui dr. L. Kriaučeliūnui, paskirstė spaudai ir radijo valandėlėms. Už Dirvai atsiųstą auką dėkojame.

• Hypatija Yčas Petkus iš San Juan Cap, Cal. balandžio 18 d. išskrido į Europą. Lankysis Vokietijoje, Šveicarijoje, Skotijoje.

• Chicagos Lietuvių Taryba š. m. balandžio 24 d. 2 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So. Kedzie Ave. šaukia metinę darbo konferenciją.

Lietuvių visuomenė ir organizacijos kviečiamos gausiai joje dalyvauti.

DARIAUS IR GIRĖNO ALBUMAS

Siemet sukanka lygiai 50 metų nuo mūsų tautos didvyrių Dariaus ir Girėno transatlantinio žygio. Šiai sukakčiai tinkamai atžymėti, jau yra baigiamas spaudai paruošti specialus albumas, kurį leidžia Chicagos tam tikslui sudarytas komitetas.

Kad šis istorinės vertės albumas būtų naudingas tiek lietuviams, tiek ir kitataučiams, tekstas bus lietuvių ir anglų kalbomis. Numatoma, jog tekstas apims apie 40 puslapių, o nuotraukos, kurių bus apie 200 — dar apie 80-120 puslapių. Taigi iš viso susidarys apie 120-160 psl. Paaiškinimai po nuotraukomis bus taip pat abiejomis kalbomis.

Albumą redaguoja E. Jasiūnas, praeityje parašęs daugelį aviacinėmis temomis straipsnių. Visa albume panaudosima medžiaga yra paimta iš jo privataus archyvo sukaupto per paskutiniuosius 30 metų. Albumo papildymui, dar ypač trūksta geresnės kokybės fotografijų iš 1932 metais lietuviškose kolonijose surengtų aviacijos dienų. Jei kas tokių, ar šiaip istoriniai svarbesnių veiklos fotografijų turėtų, prašome nedelsiant kontaktuoti red. E. Jasiūną, adresu: 3704 W. 70th Place, Chicago, Ill. 60629, tel. (312) 581-3163. Padarius kopijas, originalai bus grąžinti savininkams ir albume bus išreikšta jiems padėka.

OPPORTUNITY FOR
PHYSICAL THERAPISTS
TO WORK IN A SMALL CONGENIAL
COMMUNITY. NEW GRADS & EX-
PERIENCED PTS LOOKING FOR A
CHANGE? W-OF MADISON WE'VE
IMMEDIATE OPENINGS FOR THE
RAPIDS WITH INTEREST IN
TEAM APPROACH FOR AREA WITH
CLOSED HEAD TRAUMA UNIT BE-
ING ESTABLISHED. CAR-POOLING
AVAILABLE. EXCELLENT BENE-
FITS; SALARY BASED UPON EX-
PERIENCE. FOR INFORMATION
CONTACT:
TOMAH REHABILITATION
CENTER
1206 McLEAN AVENUE,
P. O. BOX 308
TOMAH, WIS. 54660
(608) 372-5828

(13-16)

A. A.

STASYS JURKŪNAS

78 m. amžiaus gyvenęs Chicagoje mirė 1983 m. balandžio 11 d.

Pasilikusiems dideliame nuliūdime žmonai SOFIJAI, dukteriai MILDAI, seserims — dantų gydytojai TEOFILAI RIMANTIENEI su vyru BALIU, STEFANIJAI KUZMINSKIENEI su vyru SIMU ir šeima, dviem seserims Lietuvoje, ir broliui inž. JONUI JURKŪNUI su šeima, šioje skaudžioje jiems mylimo vyro, tėvo, brolio ir dėdės netekimo valandoje reiškiamo didžiausią užuojautą ir kartu giliai liūdime

Dr. Juozas Bartkus

Danguolė ir Eugenijus Bartkai

Ona Pulkauninkienė

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI, dukrai fil. MILDAI su šeima, broliui fil. JONUI su šeima ir kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, žmonai SOFIJAI, T.F. Chicagos komiteto pirmininkui broliui inž. JONUI, seserims ir dukrai su šeimomis, bei kitiems giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Tautos Fondo Chicagos
Komitetas

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, broliui inž. JONUI su šeima, seseriai dr. TEOFILAI RYMANTIENEI su šeima ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Dr. Danielius ir Roma Degėšiai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus jo žmonai SOFIJAI, dukrai MILDAI su šeima, seseriai TEOFILAI ir BALIUI RYMANTAMS, seseriai STEFANIJAI ir SIMUI KUZMICKAMS, broliui JONUI ir VINCENTINAI JURKŪNAMS bei kitiems giminėms reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Vanda ir Vaclovas Mažeikai

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI su šeima ir broliui inž. JONUI JURKŪNUI, Vilties draugijos vykd. vicepirmininkui, su šeima bei artimiesiems, reiškiamo užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

A. A.

STASIUI JURKŪNUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI, dukrai MILDAI su šeima, broliui JONUI su šeima ir kitiems giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Stella ir Vytautas Abraičiai